

DE OORLOG, 31 december 1914
 [ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27925]

[Donderdag 31 December 1914]

Inhoudsopgave 31 december 1914

[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27925]	1
DE OORLOG	3
Op het Westelijk oorlogstooneel.	3
Officieel Duitsch legerbericht.	3
Tegenspraak.	3
Fransch legerbericht.	3
De modder aan de Yser.	3
Een Duitsch oordeel over Joffre's offensief.	4
Een Garibaldi gesneuveld.	4
Op het Oostelijk oorlogstooneel.	4
Officieel Duitsch legerbericht.	4
Een Kerstgroet.	4
In de Karpathen.	4
Op het Zuidelijk oorlogstooneel.	4
Oostenrijksche aanvallen door de Montenegrijnen teruggeslagen.	4
In de Herzegowina.	5
Op Zee.	5
De "Askold".	5
BELGIË.	5
De beginselen van het Duitsche bestuur in België.	5
De toestand in België.	5
DUITSCHLAND.	6
Graangebrek.	6
Alweer een tegenspraak.	6
ENGELAND.	6
Voor het noodlijdende België.	6
De mouterij in het concentratiekamp op Man.	6
Uit Indië en Egypte.	7
Nieuw-Zeeland en de oorlog.	7
De plichten van Canada.	7
Een Indisch congres.	7
FRANKRIJK.	7
Les Amitiés Franco-Hollandaises.	7
OOSTENRIJK-HONGARIJE.	8
De Hongaren en de Duitsche wapenbroeders.	8
TURKIJE.	9
De Ottomaansche Bank.	9
Officieele Turksche berichten.	9
Turken en Russen.	9
LUXEMBURG.	9
Invoer uit Duitschland.	9
PORTUGAL.	9
De Duitsche actie in Angola.	9
VEREENIGDE STATEN.	10
De nota van de Vereenigde Staten.	10
Een samenzwering onder Duitsch-Amerikanen.	10
JAPAN.	11
Sachalin niet aan Japan.	11
Nederland en de oorlog.	11
Uit Zeeland.	11
Strandgoederen, afkomstig van oorlogsschepen.	11
Verlaten stoomschip.	11
MISSOURI, KANSAS & TEXAS RAILWAY COMPANY.	11
Oorlogsvoorbereiding in Nederland.	12
BEURS EN NIJVERHEID.	15
Goudbeweging.	15
De Fransche Bank.	15
De Beers Company.	15
De a.s. heropening der Amsterdamsche Beurs.	15
Uit de Duitsche Industrie.	15

Naspeuringen van Paul Theelen: 31 december 1914

Steenkool.	15
Stock Exchange Year Book.	16
[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27925]	16
DE OORLOG	16
De algemeene toestand.	16
Op het Westelijk oorlogstooneel.	18
Fransch legerbericht.	18
Minister De Broqueville naar het front.	18
Gestadige vorderingen.	18
Duinkerken met bommen beschoten.	18
De strijd om Yperen.	18
Het gevechtsterrein aan de Yser.	19
Op het Oostelijk oorlogstooneel.	20
Russisch legerbericht.	20
Een overzicht van den toestand.	20
Op Zee.	21
De aanval op Pola.	21
Tegenspraak.	21
BELGIË.	21
De Duitsche bezetting en de Belgische industrie.	21
Een falsificatie.	21
Van de Brabantsche grens.	22
Een correspondent van "De Tijd" twee weken gevangen.	22
FRANKRIJK.	24
Naar Parijs terug.	24
ENGELAND.	24
Op vrije voeten gesteld.	24
DUITSCHLAND.	24
De Keizer weer ziek?	24
Japansche gevangenen.	24
Een gratieverzoek.	24
Schulden aan Duitsche firma's.	25
OOSTENRIJK-HONGARIJE.	25
Opstand der Hongaarsche Roemeniërs?	25
Tegenspraak.	25
De Oostenrijksche intendance.	25
Versterkingen in Trente.	25
RUSLAND.	25
Duitsch bezit in Russisch Polen.	25
TURKIJE.	25
Officieele Russische berichten.	25
DENEMARKEN.	25
Deensche schepen opgebracht.	25
ZUID-AFRIKA.	26
Duitschers en Oostenrijkers.	26
Rebellen en loyalisten.	26
VEREENIGDE STATEN.	26
De nota van de Vereenigde Staten.	26
De rechten der neutralen.	26
Van Dag tot Dag.	27
Herleving na den oorlogswinter.	27
Nederland en de oorlog.	29
Vluchtelingen.	29
Kunst op de forten.	29
Belgische officieren.	30
Amsterdam en de Oorlog.	30
Kosteloos onderwijs aan Belgische kinderen.	30
OOSTENRIJK-HONGARIJE.	30
Dagorder voor leger en vloot.	30
BEURS EN NIJVERHEID.	30
De Zuid-Amerikaansche industrie en de oorlog.	30
De New-Yorksche Beurs.	30
Een Mongoolsche Bank.	31
Uit de Vereenigde Staten.	31
Buitenlandsche Handelscijfers.	31

DE OORLOG

Officieele legerberichten. - De beginselen van het Duitsche bestuur in België. - Een Fransch-Nederlandsche Vereeniging. - De nota der Vereenigde Staten over den neutralen handel.

10

Op het Westelijk oorlogstooneel.

Officieel Duitsch legerbericht.

BERLIJN, 30 Dec. (W. B.) Rapport van het groote hoofdkwartier:

15 Om het gehucht St. Joris, ten zuidoosten Van Nieuwpoort, dat wij ten gevolge van een verrassenden aanval moesten ontruimen, wordt nog gevochten.

De storm en geweldige stortregens richtten aan de wederzijdsche stellingen in Vlaanderen en Noord-Frankrijk schade aan.

De dag verliep op de rest van het front over het algemeen rustig.

20

Tegenspraak.

BERLIJN, 30 Dec. (W. B.)

Wij vernemen uit het groote hoofdkwartier:

25 Het persbericht, volgens hetwelk de Belgen in den strijd bij Lombardtzijde 2000 Duitschers gevangen namen, is verzonnen. Gedurende den wekenlangen strijd in de omgeving van Lombardzijde en Nieuwpoort verloren de Duitschers aan doden, gewonden en vermisten slechts ongeveer 1200 man. Het aantal vermisten, dat kan zijn gevangen genomen, kan dus slechts gering zijn. Ook de bijomstandigheden zijn in de courantenberichten geheel onjuist geschetst.

30

Fransch legerbericht.

PARIJS, 30 Dec. (Reuter.) Het communiqué van hedenmiddag luidt: Wij wonnen eenig terrein in de streek van Nieuwpoort. De vijand beschoot St. Joris hevig. Wij vermeesterden een Duitsch steunpunt ten zuid-oosten van Zonnebeke.

Van de Leie tot de Oise is niets te melden.

35 Aan de Aisne en in Champagne gaf de vijand blijk van een herlevende activiteit, vooral door een hevig bombardement, dat wij krachtig beantwoordden.

In de Argonnen maakten we eenige vorderingen.

Op de hoogten van de Maas werd een krachtige canonnade onderhouden.

In de Vogezen dreven we den vijand bij een aanval op Tête de Faua terug.

40 Wij bevestigden onze stellingen in den Boven Elzas. Het Duitsche geschut dat Aspach le haut (bij Thann) beschoot, werd tot zwijgen gebracht.

De modder aan de Yser.

Uit een veldpostbrief aan het "Berliner Tageblatt":

45 Op een nacht gingen we bij stortregen op weg, 21 kilometer door bodemloos slijk. In het donker struikelde een paard en de bespanning van het kanon viel in een diepen granaatkuil, die geheel met slijk volgelopen en daarom niet te zien was. Van het paard zag men niets meer dan den kop en drie kwartier hebben we met spade en touwen moeten werken voor we het paard en het affuit weer er uit gehaald hadden. Zulke

50 kuilen moet men zien. Groote granaten maken vaak gaten van twee meter diepte en drie tot vier meter middellijn in den akkergrond. Meest al zijn ze zoo rond alsof ze met den passer getrokken waren. Nu bij den aanhoudenden regen staan ze voor driekwart vol water en vormen zoo de mooiste goudvischvijvers, die men zich denken kan.

55 Eer we onze stelling bereikten zonken ook nog onze kanonnen en ammunitiewagens weg in de modder. De ammunitie moest afgeladen worden, de bespanning van zes tot tien paarden versterkt en zoo konden wij met eindelooze moeite ieder kanon en iederen ammunitiewagen naar de stelling sleepen, waar we om zeven uur 's morgens aankwamen. Op de plaats van het ergste slijk, waar we een poos lang in het geheel niet konden vooruit komen, kregen we plotseling een paar projectielen van den vijand, die met

60 hevigen knal en een schitterenden vuurschijn in de lucht ontploften. Gelukkig echter een eind ter zijde van ons. Onaangenaam was het echter in de modder vast te zitten en hulpeloos aan het bombardement bloot gesteld te zijn.

We vermoedden, dat in het donker, als het toch al zeer gehoorig is, een vooruitgeschoven vijandelijke veldwacht het geraas had gehoord. Zonder geluid gaat

65 zoo iets natuurlijk niet, als men met paarden en kanonnen te doen heeft. In de stelling, waar we goed gedekt staan, hebben we nog geen vuur gekregen. De stortregens en de bodemlooze modderpoelen verlammen den strijd lust. Niemand kan hier dan ook voorloopig iets bereiken.

70 Verder vertelt de schrijver nog: het water en de modder zijn onze ergste vijanden, want de eeuwige nattigheid en het slijk demoraliseeren meer dan de eigenlijke strijd, in onze schuilplaatsen hebben we op balken een planken vloer liggen. En daaronder

175 klotst vroolijk het water. In een hoek van ons hol is een diepe kuil, waar het water zich verzamelt. Alle paar uur moet die door onze oppassers leeggeschept worden. In een nacht hebben we er dertig emmers uitgeschept. Maar treurig worden we daarom niet. Boven den ingang van onze schuilplaats staat het opschrift: "Aquarium". Verder staat er een waarschuwingsbord: "grens voor niet-zwemmers". Aan den paal hangt een reddingsboei van stroo met papier er om heen en als laatste waarschuwing nog: "toegang slechts voor zwemmers".

180 **Een Duitsch oordeel over Joffre's offensief.**

BERLIJN, 30 Dec. (W. B.) Over de waarschijnlijke mislukking van Joffre's algemeen offensief, die een verder offensief mogelijk niet zal toelaten, schrijft de "B. Z.": De door correspondenten niettemin geëischte sterke druk op het Duitsche westelijke front beteekent de voortzetting van hevige aanvallen in het bewustzijn, dat de verovering der Duitsche stellingen en de verdrijving der Duitschers onmogelijk is. Zulk een oorlogvoering moet vroeg of laat ineensorten. De verliezen van de Engelsche en Fransche troepen bij de vele mislukte aanvallen waren zoo groot en zullen bij voortzetting er van zoo stijgen, dat de door de Engelsche bladen aangekondigde uitzending van een nieuwe 40.000 man slechts de gapingen zal kunnen vullen, maar geen versterking wan het leger zal zijn. Daarom is het ook begrijpelijk dat de bondgenooten steeds weer uitzien naar vreemde hulp en dat in Frankrijk telkens dringender wordt verlangd om van Japan hulp te krijgen en desnoods te koopen.

195 (De berichten omtrent Japans deelneming aan den oorlog op het Europeesche oorlogstooneel zijn reeds herhaaldelijk tegengesproken. Red. H.)

Een Garibaldi gesneuveld.

100 PARIJS, 30 Dec. (Reuter.) Luitenant Bruno Garibaldi, kleinzoon van den Italiaanschen patriot, is bij de bestorming van Duitsche loopgraven in de Argonnen, aan de spits van het Italiaansche vrijwilligerscorps, gesneuveld.

Op het Oostelijk oorlogstooneel.

Officieel Duitsch legerbericht.

105 BERLIJN, 30 Dec. (W. B.) Rapport van het hoofdkwartier: In Oost-Pruisen werd de Russische legercavalerie op Pillkallen teruggeworpen. In Polen op den rechter Weichseloever is de toestand onveranderd. Op den linker Weichseloever werd het offensief oostelijk van de Bzoera voortgezet. Overigens duurt de strijd voort aan en oostelijk van de Rafkarivier, zoowel als bij 110 Inoflods en ten zuidwesten daarvan. Volgens berichten in het buitenland zouden Lowietsje en Skiernewietsj niet in onze handen zijn. In werkelijkheid zijn deze plaatsen ruim zes dagen geleden door onze troepen bezet. Skiernewietsj ligt ver achter ons front.

115 **Een Kerstgroet.**

WEENEN, 30 Dec. (Corr. Bur.) Een Russische batterij deed aan de bezetting van Przemysl den volgenden Kerstgroet toekomen: Wij wenschen u en al den dapperen verdedigers van de vesting van harte een rustig, prettig Kerstfeest. Vreugde en vrede op aarde en den menschen een welbehagen. God geve de vervulling van al uwe wenschen. 120 Dit is de oprechte wensch van officieren en manschappen der vijfde batterij van de 10e artillerie-brigade.

In de Karpathen.

125 WEENEN, 30 Dec. (W. B.) (Officieel.) In de Karpathen hebben onze troepen noordelijk van den Oeszok-pas den vijand aangevallen. Zij vermeesterden vele hoogten. Zuidelijk van den Lupkof-pas bracht een tegenaanval den opmarsch der Russen tot staan. Verder westelijk trachtte de vijand met zwakke krachten enkele overgangen te forceeren. Noordelijk van Gorlitsj, noordoostelijk van Zaklitsjin en aan de beneden Nidda 130 mislukten de Russische aanvallen met zware verliezen. In de streek oostelijk en zuidoostelijk van Tomassof maakten de verbonden legers (Oostenrijkers en Duitschers) vorderingen.

Op het Zuidelijk oorlogstooneel.

Oostenrijksche aanvallen door de Montenegrijnen teruggeslagen.

135 CETTINJE, 29 Dec. (Reuter.) De Oostenrijkers vielen gisteren de Montenegrijnen aan langs het geheele front in de Herzegowina. Overall echter werden ze met groote verliezen teruggeslagen.

In de Herzegowina.

140 WEENEN, 30 Dec. (W. B.) (Officieel.) Aan de Servische grens heerscht rust.
Nachtelijke aanvallen van de Montenegrijnen op Gat bij Avtovatsj en Lastva bij
Trebraje werden afgeslagen.

Op Zee.

145 **De "Askold".**

Het Russische gezantschap te s-Gravenhage meldt: De Russische kruiser Askold, die
heeft deelgenomen aan de jacht op de "Emden" in den Indischen Oceaan, is in de
Middellandsche Zee teruggekeerd en werkt thans samen met de vloten der bondgenooten
aan de kusten van Syrië.

150

BELGIË.

De beginselen van het Deutsche bestuur in België.

155 BERLIJN, 30 Dec. (Corr. Norden). In een aan de "Nordd. Allg. Ztg." van welingelichte
zijde uit Brussel toegezonden schrijven wordt de meening uitgesproken dat de
heerschappij in het veroverde land te zacht wordt uitgeoefend en dat de Deutsche
regeering zich moeite geeft voor de herleving van handel en industrie, inplaats van
België economisch te vernietigen en de Belgische concurrentie te gronde te richten.
160 Hierop wordt het volgende geantwoord: Dergelijke critiek getuigt van een kortzichtige
beoordeeling van de taak, die in België is te vervullen en van datgene wat tot nu toe
werd verricht. Zelfs tegenover den strijdenden vijand, dus des te eerder tegenover de
bewoners van een veroverd land, moet men rechtvaardig zijn. Men moet zulk een land
volgens een rechtvaardigen geest regeeren. Iedere overdreven toegevendheid, alle
sentimentaliteit moet en zal vermeden worden, maar ware kracht zal altijd
rechtvaardig zijn, ingeval van nood streng, maar niet onnoodig hard. Met zulke
165 beginselen volgt de veroveraar slechts zijn eigen belang of moet men misschien door
kwelling en willekeur het zonder dat reeds zwaai getergde volk in den rug van het
eigen leger tot vertwijfeling brengen? De Deutsche regeering doet wat haar mogelijk
is om handel en bedrijf weder aan den gang te brengen en de arbeidende klasse aan
verdiensten en aan brood te helpen. Dit doet zij niet om België daarmee een
170 vriendschapsdienst te bewijzen, doch enkel om te beletten dat het uitbreken van
hongersnood en ziekte achter het front van het Deutsche leger de gezondheid en de
veiligheid ervan in gevaar zou brengen. Om die reden heeft de Deutsche regeering er
dan ook gaarne de hand toe geleend, dat uit neutrale landen voedingsmiddelen ten
behoefte van de noodlijdende bevolking werden aangevoerd, wat den binnenlandschen
175 voorraad ten goede komt en medehelpt om de eigen troepen voor ontberingen te
vrijwaren. Ook heeft de regeering den aanvoer van den noodigen kolenvoorraad
toegestaan. Concurrentie met de Deutsche productie kan hieruit niet geboren worden,
want naar België mag slechts zooveel worden ingevoerd als genoeg is voor de behoeften
van een koulijdend volk en van een een moeilijk bestaan voortslepemde industrie. Met
180 verreikenden blik houdt de regeering er zich ook bezig met voor de toekomst
instellingen van sociale voorzorg in te richten. Indien op deze wijze het arbeids- en
productievermogen van het land weder worden opgevoerd, heeft zoowel het land zelf als
het bezettingsleger daar voordeel bij. Dat leger toch is voor zijn onderhoud
grootendeels op de producten van het land aangewezen. Hoe wil België nu ook iets
185 opbrengen wanneer zijn levenszenuw afgebonden wordt?

De toestand in België.

Een onzer medewerkers seint uit Sluis:

190 Volgens een laatste bericht door de Kommandatur te Brugge aangeplakt, worden in de
richting der kust geene Passierscheinen afgegeven, zoo kan niemand meer naar of van
de kust komen. Sedert gisteren werden alhier de grensposten verdubbeld, daar er
vernomen werd, door een rappe pen en dwaze tong, dat er nog een middel was tusschen
de noordelijkste grensposten door te sluipen, zoodat nu de doorgang heelemaal
onmogelijk geworden is.

195 Te Brugge zijn er steeds groote troepenverplaatsingen, naar en van het front komend.
Gisteren zijn er nog een 10,000 uitgeputte mannen van het front aangekomen,
meestendeels bestaande uit mariniers, veel cavalerie en een compagnie wielrijders.
Daar reeds verschillende malen Deutsche vliegcentrums door Engelsche vliegeniers
gebombardeerd werden, zullen de Duitschers nu te Ghistel, een uur gaans van Ostende,
200 een nieuw station maken. Door de bekomen ondervinding hebben zij hunne zes loodsers
ver uit elkaar geplaatst. De benzine-reserve wordt steeds schaarscher, zoodanig, dat
de Duitschers verplicht worden petroleum als gewone drijfkracht voor hunne auto's te
gebruiken, hetwelk een kolossalen stank in de steden verspreid.

205 **DUITSCHLAND.**

Graangebrek.

Aan het rijksministerie van binnenlandsche zaken werd op 23 December een telegram
gezonden, meedeelend dat een vergadering was gehouden van de Rijnlandsche Kamer van
Landbouw, de Rijnlandsche en Westfaalsche boerenvereeningen, de Westfaalsche
210 bakkersvereeningen, den Bond van Duitsche broodfabrikanten, den Duitschen
Molenaarsbond en den Rijksduitschen Middenstandshond, waarin gesproken werd over den
nood, ontstaan door het ontbrekende aanbod op de graanmarkt. De beraadslagingen, zoo
werd in het telegram verder gezegd, toonde de opvatting dat opheffing van den
noodstand niet te verwachten is zoolang de landbouw niet in voldoende mate veevoeder
215 kan koopen tot prijzen, die het mogelijk maken dat hij zijn voorraden aan graan voor
de brood-fabricage kan van de hand doen. Er wordt daarom aan de regeering verzocht
zoo spoedig mogelijk en voor zoover dat nog niet is geschied, maximumprijzen vast te
stellen voor veevoeder en verder zooveel mogelijk buitenlandsch veevoeder op te
koopen. Een spoedige beslissing wordt van de regeering verlangd omdat de bestaande
220 onzekerheid over de al of niet-vaststelling van maximum-prijzen den handel beperking
oplegt.

Alweer een tegenspraak.

Blijkens een telegram van het Wolfffbureau acht de "Nordd. Allg. Ztg." het noodig te
225 protesteeren tegen een bericht (dat naar het officieuse Duitsche blad in een
Roemeensch blad las in de "Morning Post" zou zijn gepubliceerd) omtrent pogingen om
prins Eitel Friedrich den Hongaarschen troon te doen bestijgen.
De "Nordd. Allg. Ztg." ziet in dit bericht, dat zeker nergens geloof zou vinden, een
poging om anti-Duitsche stemming te wekken in Hongarije en ook in Roemenië, en acht
230 het daarom noodig het tegen te spreken.

ENGELAND.

Voor het noodlijdende België.

LONDEN, 30 Dec. (Reuter.) De Britsche socialistische partij zond aan den eersten
235 minister Asquith een schrijven, waarin zij vraagt, welke stappen zijn gedaan om de
vreeselijke ramp te verzachten, die België heeft getroffen, waar meer dan zes
millioen menschen op het punt staan van honger te sterven. In het schrijven wordt aan
de regeering gevraagd, al het mogelijke te doen, opdat niet tallooze vrouwen en
kinderen slachtoffer zullen worden en het denkbeeld wordt geuit, dat de geallieerden
240 zich tot Duitschland zullen wenden, opdat de verdeling van voedsel aan het Belgische
volk zal worden verzekerd.

De muiterij in het concentratiekamp op Man.

LONDEN, 30 Dec. (Reuter.) De ambassadeur der Vereenigde Staten heeft aan het
245 ministerie van buitenlandsche zaken het rapport doen toekomen van den attaché aan de
Amerikaansche ambassade, Chandler Hale, over de jongste muiterij in het
concentratiekamp op het eiland Man.
Hale vertrok in den nacht van 23 November, den datum waarop het bericht van de
muitelij in de pers verscheen, en stelde een grondig onderzoek omtrent de oorzaken
250 in, waarbij hij tevens het kamp inspecteerde. In zijn rapport zegt hij, dat op het
oogenblik van zijn bezoek het kamp een weinig overvuld was, maar dat reeds
maatregelen waren getroffen om een groot deel der gevangenen naar elders over te
brengen. De voeding is uitstekend. De mannen gebruiken hun maaltijden in een groot
gebouw, dat centrale verwarming heeft en electricisch is verlicht. Zestienhonderd man
255 kunnen hier gelijktijdig plaats nemen aan de tafels. Er zijn tal van
waschgelegenheden en toiletten, die uitstekend zindelijk worden gehouden. Er is
aanvoer van koud en warm water. In vergelijking met de toestanden te Ruhleben (het
concentratiekamp bij Berlijn) of elk ander kamp dat ik bezocht heb in Engeland of
Duitschland, zegt de attaché, zijn de algemeene toestanden zeer goed.
260 De muiterij brak uit, zoo wordt beweerd, wegens de slechte qualiteit der aardappelen.
De autoriteiten erkennen, dat een zending was aangestoken en daarom ook voor enkele
dagen was weggeworpen. Op 18 November verklaarden de mannen aan den maaltijd te
zullen overgaan tot een hongerstaking. Den volgenden dag echter, gebruikten ze hun
maaltijd zonder eenige klacht te uiten, maar dadelijk nadat de wachters zich hadden
265 teruggetrokken uit de eetzaal, begonnen de gevangenen plotseling en blijkbaar
volgens een voorbereid plan, tafels, stoelen, schotels en alles wat onder hun handen
kwam te vernielen. Bij het binnenkomen der bewakers wierpen de gevangenen, gewapend
met stoel- en tafelpooten, zich op deze. De bewakers vuurden in de lucht, maar zonder
succes. Eindelijk vuurden zij, ter wettelijke zelfverdediging, een tweede salvo af,

270 waardoor vier Duitschers en een Oostenrijker werden gedood en negentien anderen
werden gekwetst.
Ik heb mij, zegt de heer Hale, vrij uit met de gewonden onderhouden en met vele
anderen ook en zoo kwam ik tot de overtuiging, dat de gevangenen ongelijk hadden en
alleen dienen te worden gelaakt. Een der meest intelligenten, een Duitscher, met wien
275 ik sprak, zeide mij, dat een belangrijk deel van de mannen, lieden waren van min-
gewenscht allooi uit Oost-Londen, en dat er in hun midden vele agitators waren, die
insubordinatie preekten, hetgeen de ware oorzaak was van de ongeregelheden. Ik heb
het geheele kamp bezocht en in bijzonderheden nagegaan en ik kan niet anders dan
verklaren, dat ik instem met de organisatie en met de edelmoedige behandeling der
280 gevangenen van de zijde van den commandant en diens ondergeschikten.

Uit Indië en Egypte.

Aan communiqués van de Engelsche Legatie wordt ontleend:

285 I. De Maharajah van Gwalior bood een tehuis voor herstellenden aan met compleet
personeel en uitrusting voor 6 Indische officieren en 50 Indische soldaten in Oost-
Afrika. De Engelsche regeering nam het aanbod aan.

Een schrijven is ontvangen van het hoofd der Britsche Mohamedanen waarin vreugde
wordt uitgedrukt met het nieuwe Egyptische bestuur en de verzekering wordt gegeven
van de volmaaktste medewerking en trouw der Britsche Mohamedanen, die tegenover alle
290 vijanden van Zijne Britsche Majesteit staan.

II. Bij het uitbreken der vijandelijkheden tusschen Groot-Britannië en Turkije,
maakte Sir B. Wingate een rondreis in Soedan en verklaarde bij die gelegenheid dat
het optreden van Engeland tegen Turkije uitsluitend veroorzaakt is door het agressief
optreden van Turkije. – Menig vooraanstaand inwoner herinnerde aan de zware
295 verdrukking onder Turksch bestuur en herinnerde aan het groote voordeel dat het
Engelsche protectoraat had aangebracht. De aanhankelijkheid van alle klassen der
bevolking wordt ten volle bewezen door talrijke brieven en redevoeringen, alle
uitdrukking gevende aan de bereidwilligheid om mede te werken aan de verdediging van
het land tegen den vijand. Aanbiedingen tot hulpverlening zijn zoo talrijk, dat ze
300 tot verlegenheid stemmen. De Soedjan-Times zegt, dat welke ellende de oorlog ook moge
gebracht hebben, hij ten slotte het bewijs heeft geleverd, dat de arbeid van Engeland
in Soedan niet te vergeefs is geweest.

Nieuw-Zeeland en de oorlog.

305 WELLINGTON, 30 Dec. (Reuter.) De minister van verdediging deelt mede, dat Nieuw-
Zeeland om de twee maanden versterkingen zendt naar het contingent van Nieuw-Zeeland.

De plichten van Canada.

310 OTTAWA, 30 Dec. (Reuter.) Gisteren heeft sir Robert Borden, de eerste minister, te
Winnipeg een redevoering gehouden. Hij sprak over de plichten van Canada jegens
Groot-Britannië en ten aanzien van den Europeeschen oorlog, en merkte op, dat wat nog
te doen is alleen afhankelijk is van de behoeften. De minister meende, dat als de
oorlog nog een jaar zou duren de Britsche dominions tweehonderdvijftigduizend man in
het veld zouden hebben.

Een Indisch congres.

320 LONDEN, 30 Dec. (Reuter.) Te Madras is gisteren het nationale Indische congres
geopend, een niet-officieele bijeenkomst, die echter een belangrijk deel van de
Indische meening vertegenwoordigt en waar gewoonlijk jaarlijks ronduit critiek op de
regeeringspolitiek wordt geoefend. De ouderdoms-president, sir Subramanimya Syer,
zeide in zijn openingsrede, dat hij er zeker van was, dat wat men in deze vergadering
zou doen en zeggen duidelijk zou toonen, dat onder de Indische onderdanen van Zijne
Majesteit er geen zijn loyaler dan wij, de vertegenwoordigers van de verlichte
325 Indische klassen. Niemand kan warmer gebeden opzenden tot den Almachtige voor het
succes der geallieerden.

De voorzitter Bhupendra Nath Basu meende, dat het thans geen tijd was om quaesties te
bespreken, waarover men het oneens kon zijn. Wij moeten aan de wereld een eensgezind
Rijk toonen.

330 Het congres nam ten slotte onder groote geestdrift een motie aan, waarin de loyauteit
van Indië aan den Keizer-Koning wordt betuigd en de onwankelbare trouw jegens Groot-
Britannië.

FRANKRIJK.

Les Amitiés Franco-Hollandaises.

335 Onze Parijsche correspondent schrijft dd. 20 Dec.:

Eenigen tijd geleden, toen de Fransche pers door verschillende onjuiste berichten op een dwaalspoor gebracht, zoo bijzonder slecht over Holland, de Hollanders en de Hollandsche regeering te spreken was, en ons dagelijks verweet, dat we de neutraliteit niet behoorlijk in acht namen, zijn een paar sinds jaren hier in Frankrijk wonende Nederlanders op het denkbeeld gekomen een Hollandsch-Fransche vereeniging op te richten, waarvan de voornaamste functie zou zijn het bevorderen en verbeteren van de betrekkingen tusschen de beide landen door het uit den weg ruimen van de vele bestaande wanbegrippen en het tegenspreken van onjuiste mededeelingen. Zij hebben eenige invloedrijke Franschen, die ons land kennen en waardeeren, bereid gevonden met hen zitting te nemen in een voorloopig comité, en zoo is ontstaan de vereeniging "Les Amitiés Franco-Hollandaises", waarvan de statuten in het "Journal Officiel" van den 10en November l.l. zijn opgenomen.

Doel en werkplan van deze nieuwe vereeniging blijken het best door aanhaling van art. 2 harer statuten, waarin het heet: "Zij heeft ten doel tusschen Franschen en Hollanders de beste vriendschapsbetrekkingen te onderhouden. Te dien einde stelt ze zich voor:

- "1o. door middel van de pers of van voordrachten de studiën te bevorderen die betrekking hebben op literatuur en kunst van de beide landen en in het algemeen op hun intellectueele cultuur;
 - "2o. op economisch en handelsterrein geestesstroomingen te bevorderen of te scheppen die een vermeerdering van de onderlinge uitwisselingen ten gevolge kunnen hebben;
 - "3o. organen te scheppen, van welken aard dan ook, bestemd om aan de bewoners van de beide landen den bijstand te verschaffen dien ze noodig kunnen hebben onder alle mogelijke omstandigheden, zelfs – en vooral – in tijd van oorlog;
- "en in het algemeen getuigenis af te leggen van en uiting te geven aan de Fransch-Hollandsche sympathieën door daartoe geëigende maatregelen.
"Verboden zijn alle discussies die betrekking hebben op vraagstukken van politiek, diplomatieken of religieuze aard".

Een van de eerste daden waardoor de nieuwe vereeniging blijk gaf van haar bestaan, was de uitgave van een kleine brochure, bestemd om op ruime schaal in Fransche milieus verspreid en geschreven door haren vice-voorzitter, den oud-diplomaat B. baron van Dedem. De schrijver zet daarin op eenvoudige en zeer bevattelijke wijze uiteen welke wanbegrippen er sinds het begin van den oorlog omtrent de houding van het Nederlandsche volk en van de Nederlandsche regeering hier in Frankrijk zijn verspreid, en wat er onjuist is in de ons gedane verwijten. Hij bespreekt achtereenvolgens het sprookje van de schending der Nederlandsche neutraliteit, doordat Duitsche troepen door Limburg getrokken zouden zijn, het verwijt dat Holland na de opening der vijandelijkheden Duitschland in het bijzonder zou hebben geapproviandeerd, en de grief dat de familie-betrekkingen van hooggeplaatste personen in Nederland met Duitschers tot een bevoorrechtiging van de Duitschers boven hun tegenstanders van de zijde van Holland zou hebben geleid. Hij besluit met de vermelding van de verontwaardiging die de schending van de Belgische neutraliteit in ons land heeft gewekt en van hetgeen door de Hollanders ter ondersteuning van de Belgische slachtoffers van den oorlog gedaan is, en trekt daaruit voor de hand liggende conclusies aangaande de stemmingen en inzichten van het Nederlandsche volk.

Gegeven het feit dat de hier in Frankrijk door de uit den aard der zaak wat opgewonden pers verspreide geruchten ten nadeele van ons land door onzen diplomatieken vertegenwoordiger alhier niet steeds met de noodige snelheid en doortastendheid zijn tegengesproken, mag men verwachten dat een ruime verspreiding van baron Van Dedem's boekje invloed zal hebben op de stemming in Frankrijk ten aanzien van Nederland.

Om haar werk en haar streven op uitgebreider schaal bekend te maken, had de jonge vereeniging vandaag ten huize van één harer bestuursleden een muzikale matinee georganiseerd, waarvoor uitnodigingen onder de te Parijs wonende Hollanders en de in Holland belangstellende Franschen waren verspreid. De voorzitter, de heer Ed. Janssen, zette daarbij in een kort openingswoord nog even in groote trekken doel en streven van "Les Amitiés Franco-Hollandaises" uiteen, wees er op dat, te oordeelen naar den zeer veranderden toon van de Fransche bladen, reeds heel wat is bereikt, en wekte de aanwezigen tot toetreding als lid van de vereeniging op. Daarna deden verschillende Parijsche artisten zich hooren. In den loop van den middag werd gecollecteerd ten bate van de soldaten aan het front.

OOSTENRIJK-HONGARIJE.

400 **De Hongaren en de Duitsche wapenbroeders.**

BOEDAPEST, 30 Dec. (W. B.) De universiteit van Boedapest richtte tot den rector van

de universiteit te Tübingen een schrijven, waarin wordt verklaard, dat de universiteit zich aansluit bij het gemeenschappelijk protest der Duitsche universiteiten tegen de beschuldigingen van de Triple Entente. In het schrijven wordt
405 gezegd: Wij sluiten ons van heeler harte en in volle overtuiging aan bij dit protest. Ons is de rechtvaardige aarde de door diep gemoed en streng zedelijke opvattingen gedragen echte zielsbeschaving van het met ons verbonden en zoo zeer geëerde Duitsche volk te goed bekend, dan dat we ook slechts een oogenblik deze beschuldigingen zouden hebben geloofd of anders zouden hebben beschouwd dan als lasterlijke uiting van een
410 door den gruwelijken oorlog tot het hoogste gestegen haat, die slechts ten doel heeft de sympathieën der wereld aan het met ons om het eigen bestaan en dat van de Oostenrijksch-Hongaarsche monarchie heldhaftige strijdende Duitsche volk, te ontnemen. In het schrijven wordt dan gewezen op de barbaarsche wijze van oorlogvoeren der Russen en het eindigt: Wij nemen deze gelegenheid te baat om onze solidariteit
415 met de universiteiten van Duitschland en Oostenrijk met woorden te bekrachtigen en uiting te geven aan onze gevoelens van saamhoorigheid met U. Onze zonen strijden gemeenschappelijk, schouder aan schouder, op de oostelijke en westelijke slagvelden en wij allen gevoelen dat wij in dezen ons opgedrongen gemeenschappelijken oorlog niet alleen strijden voor den, vaderlandschen bodem en de eer van het vaderland, maar
420 ook voor de groote, heilige zaak der Europeesche beschaving. Evenals onze Duitsche wapenbroeders zijn wij doordrongen van de zekere overwinning, vastbesloten vol te houden tot een eervolle vrede is verkregen, die ons voor lange tijden de mogelijkheid van vreedzame ontwikkeling zal waarborgen.

425 **TURKIJE.**

De Ottomaansche Bank.

WEENEN, 30 Dec. (W. B.) De "Neue Freie Presse" meldt uit Konstantinopel, dat van 1 Januari 1915 af de Ottomaansche Bank onder staatstoezicht wordt gesteld.

430 **Officieele Turksche berichten.**

KONSTANTINOPEL, 29 Dec. (W. B.) Het hoofdkwartier deelt mede, dat volgens heden van het leger in den Kaukasus ontvangen berichten de vijand werd vervolgd en dat een aantal krijgsgevangenen zijn gemaakt en veel oorlogsmaterieel is buitgemaakt. Een Fransche torpedoboot vuurde eenige granaten af op de kustwacht bij Kikili
435 tegenover Tenedes, maar zonder succes. De Engelschen beproefden onlangs een landing bij Akaba. Twee vijandelijke booten trachtten de kust te naderen, maar keerden terug onder het vuur van den gendarmeriepost. Wij hadden vier doden.

440 **Turken en Russen.**

KONSTANTINOPEL, 29 Dec. (W. B.) Onze troepen leverden den vijand slag in het dal van de Moeradrivier (ten zuiden van Erzeroem) en brachten hem een volkomen nederlaag toe. Wij vermeesterden twee kanonnen met toebehooren, een mitrailleur, twee
445 artilleriemunitiewagens, 36 muil dieren, 115 paarden en namen twee hoofdofficieren, zeven officieren en 96 man gevangen. In een Russische officieele mededeeling van 23 dezer wordt verklaard, dat de Russen bij Dartyran tot het offensief overgingen. Nu ligt deze plaats in den Kaukasus, zoodat dus wordt erkend, dat het Turksche leger zich op Russisch gebied bevindt.

450 **LUXEMBURG.**

Invoer uit Duitschland.

BERLIJN, 30 Dec. (Corr. Norden.) Volgens mededeeling van den Duitschen Rijkskanselier is het uitvoerverbod van Duitschland naar Luxemburg opgeheven en wel op den volgenden
455 grondslag: Geheel vrij mogen o.m. in Luxemburg worden ingevoerd: graan, aardappelen, mais, suiker, kaas, geconserveerde groenten, superfosfaat, spiritus enz. In den vorm van bezendingen door particulieren of kleinhandelaars mogen worden ingevoerd: molenaarswaren, bakkerswaren, deeg, peulvruchten, koffie, vleeschwaren, enz. Verlof tot uitvoer uit Duitschland moet ten opzichte van andere goederen door den afzender worden gevraagd. Ten aanzien van geneesmiddelen, chemicaliën, petroleum, machineolie,
460 wollen goederen, ontplofbare stoffen moet het verzoek tot uitvoer door bemiddeling van de Luxemburgsche regeering worden ingediend. De afschaffing van het verbod van uitvoer heeft in het bijzonder betrekking op de behoeften van de Luxemburgsche ijzer-industrie.

465 **PORTUGAL.**

De Duitsche actie in Angola.

LISSABON, 30 Dec. (Reuter.) Een telegram uit Angola meldt, dat bij den Duitschen

aanval op Naulila op 18 dezer de Portugeezen acht officieren verloren aan
gesneuvelden, gewonden en vermisten. De lijst van de verliezen aan manschappen is nog
470 niet volledig.

VEREENIGDE STATEN.

De nota van de Vereenigde Staten.

LONDEN, 30 Dec. (Eigen Bericht.) De "Times" zegt naar aanleiding van de Amerikaansche
475 nota: Er zal vermoedelijk geduld en welwillendheid noodig zijn om de moeilijke en
delicate quaesties op te lossen, die gerezen zijn naar aanleiding van den zeeoorlog.
Ongetwijfeld zullen dezen aan beide zijden van den Oceaan gevonden worden. Het zou
ons onbegrijpelijk zijn, dat wij, twee met goeden wil bezielde volken, die op den
480 meest vriendelijken voet staan, er niet in zouden slagen een modus vivendi te vinden
in overeenstemming met het volkenrecht en waarin rekening gehouden wordt met de zeer
bijzondere feiten en omstandigheden van dezen oorlog zonder weerga.

De "Daily Chron." zegt: Het is voor de Amerikanen, die er zich rekenschap van geven
waarvoor Engeland strijdt en welke hoogere Amerikaansche belangen samenhangen met de
overwinning der bondgenooten, van belang er voor te zorgen, dat zij in den strijd op
485 leven en dood, waarin de geallieerden gewikkeld zijn, een eerlijke kans te krijgen.
Zeker zal de Britsche regeering van haar zijde gereedelijk op ieder punt toegeven
waar dit niet onbestaanbaar is met een gewettigde en succesvolle voering van den
oorlog.

In de "Daily News" schrijft de diplomatieke correspondent: Er is alle aanleiding om
490 aan te nemen, dat de Engelsche regeering op het gedane verzoek bereid zal zijn
inlichtingen te geven ten aanzien van elk vastgehouden schip, en van de redenen,
waarom dit geschied is.

LONDEN, 30 Dec. (Reuters bijz. dienst.) De ochtendbladen bespreken voorzichtig de
495 Amerikaansche nota in afzetting svan de ontvangst van den volledigen tekst. Zij
spreken de overtuiging uit, dat het niet de bedoeling der Amerikanen is om de
oprechtheid der bedoelingen van de geallieerden in dezen voorbeeldeloozen oorlog te
ontkennen, vooral met het oog op Duitschlands nieuwe denkbeelden omtrent de
oorlogvoering ter zee en ze zijn eveneens overtuigd, dat de twee bevriende praktische
500 volken een modus vivendi zullen vinden. De "Daily News" meent, dat de karakters van
Grey en Wilson den besten waarborg geven dat geen poging zal worden gespaard om de
wrijving tot het uiterste te verminderen. Er was nooit een oorlog, waarin de neutrale
handel niet leed. De Amerikaansche regeering en het Amerikaansche volk moeten dit
bedenken en zich op breed standpunt stellen. Waar er twee regeeringen zijn, beide
505 gelijkelijk besloten jegens elkaar rechtvaardigheid te betrachten, moet het niet
moeilijk vallen een bevredigende schikking te vinden.

De "Daily Mail" merkt op, dat de Amerikanen, een verstandig volk, niet kunnen
verwachten, dat wij zullen afzien van ons recht om ingelicht te worden over de ware
bestemming der goederen, die nominaal naar neutrale havens worden verscheept. Wij
510 zullen hartelijk elke regeling begroeten, die den overlast van den Amerikaanschen
handel als gevolg van onze maatregelen zal beperken.

De "Daily Telegr." meent, dat de nadeelen voor den Amerikaanschen verscheper niet zoo
groot zijn als hij beweert. Hij kan zijn goederen zenden naar ons of onze
bondgenooten of ver verwijderde neutralen. Wat hij verliest is slechts de kans op
515 buitengewone winsten ten gevolge van de militaire behoeften van Duitschland.

De "Morning Post" vraagt aan die Amerikanen, die Englands deelneming aan den oorlog
toejuichen, hoe zij zich voorstellen dat Engeland den oorlog moet voeren. Erkennen
zij niet dat als de geallieerden eenige kans op succes zullen hebben, zij de
oppermacht ter zee tegenover hun vijanden moeten behouden? De regeering der
520 Vereenigde Staten zelf maakte van de oppermacht ter zee gebruik om druk te oefenen op
de geconfedereerden tijdens den Burgeroorlog.

NEW-YORK, 30 Dec. (Reuter.) De ochtendbladen merken bij de bespreking van de
Amerikaansche nota aan Groot-Britannië, hoezeer ze ook de bedoelingen hunner
525 regeering steunen, op, dat er van eenige onvriendelijkheid jegens Engeland geen
sprake is en dat het niet moeilijk zal vallen een bevredigende schikking tot stand te
brengen.

Een samenzwering onder Duitsch-Amerikanen.

530 Een correspondent van de "Daily Chron." te New-York doet het eenigszins zonderlinge
verhaal van een complot onder Duitsche reservisten in de Unie gevestigd om van
Vancouver uit een inval te doen in Canada. Er zouden zich in de kustplaatsen aan den
Stillen Oceaan tal van Duitschers hebben verzameld en dat zou argwaan hebben gewekt

535 en tot ontdekking van het complot hebben geleid. De correspondent vertelt dat op
gezag van de "Los Angeles Times", maar voegt er bij dat te Washington van officieele
zijde wordt verklaard, dat men niets van deze zaak afweet. Niettemin schijnt de
Engelsche correspondent aan de waarheid van de onthulling van het Californische blad
niet te twijfelen.

540 **JAPAN.**

Sachalin niet aan Japan.

TOKIO, 28 Dec. (Reuter.) Het ministerie van buitenlandsche zaken spreekt met de
meeste beslistheid de tijding uit Washington, betreffende een afstand van een
gedeelte van het eiland Sachalin (in ruil voor militairen bijstand aan Rusland) aan
545 Japan, tegen.

Nederland en de oorlog.

Uit Zeeland.

Een correspondent te sluis meldt:

550 Aan het strand te Cadzand zijn gisternacht weer niet minder dan vier mijnen
aangespoeld, vermoedelijk Engelsche en Fransche. Een Duitsche motorboot is in het
Zwin, even op Belgisch grondgebied, op het strand gelopen; Duitschers zijn hier
 bezig ze te ontgraven om haar met hoogwater weer vlot te krijgen. De bijbehorende
jol dreef over de grens en werd hier opgeborgen.

555

Strandgoederen, afkomstig van oorlogsschepen.

De Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel, Buitenlandsche Zaken en Marine zijn
nader het volgende overeengekomen met betrekking tot de behandeling van
strandgoederen, afkomstig van oorlogsschepen van oorlogvoerende mogendheden.

560 Vermits het waarschijnlijk voorkomt, dat de betrokken vreemde Regeering het op prijs
zal stellen te zijner tijd de angespoelde wrakstukken van hunne oorlogsschepen terug
te ontvangen, behoren deze voorwerpen, zooals de verstrekte instructie reeds
aangeeft, ongeacht de geringe waarde die sommige daarvan wellicht vertegenwoordigen,
te worden opgezonden aan de naastbijgelegen rijkswerf.

565 De gemaakte kosten zullen voorloopig worden vergoed door den griffier van de werf,
die de goederen in ontvangst neemt, in afwachting van verrekening wanneer de goederen
geheel of gedeeltelijk aan de betrokken Regeering worden teruggegeven. Wat betreft
het vergoeden van gemaakte onkosten voor voorwerpen, die particulier eigendom der
opvarenden waren, zou door de burgemeesters-strandvonders rechtstreeks overleg kunnen
570 worden gepleegd met den betrokken vreemden consulairen ambtenaar.

Het zal intusschen aanbeveling verdienen, dat angespoeld wrakhout of andere
voorwerpen, afkomstig van oorlogsschepen van oorlogvoerenden, die wegens hun omvang,
zwaarte of hoge vervoerkosten bezwaarlijk naar de naastbijgelegen marinewerf kunnen
worden overgebracht, door den betrokken burgemeester-strandvonder worden bewaard, in
575 afwijking van het tot dusver voorgeschrevene. Aan den directeur der naastbijgelegen
werf zal in dit geval onverwijld zijn kennis te geven van het aanspoelen en opslaan.

Verlaten stoomschip.

580 Het stoomschip "Irma" is gisterennamiddag te 4 uur in ontredderden staat, gesloopt
door de stoomtrawlers "Oceaan III" en "Oceaan IV" en geadsisteerd door de sleepboot
"IJmuiden", alhier binnengekomen en in de binnenhaven gebracht.

MISSOURI, KANSAS & TEXAS RAILWAY COMPANY.

JAARVERSLAG over het Boekjaar, geëindigd 30 Juni 1914.

585 ST. LOUIS, Mo., 4 November 1914.

Aan de Aandeelhouders.

Het Bestuur Uwer Maatschappij heeft de eer hierbij verslag uit te brengen over het
boekjaar geëindigd 30 Juni, 1914.

De exploitatieuitkomsten van de Lijnen genaamd:

590 Missouri Kansas & Texas Railway Company 1.744.41
The Missouri, Kansas & Texas Railway Company of Texas 1,791.98
Wichita Falls & Northwestern Railway Company 328.68
Totaal aantal mijlen in exploitatie op 30 Juni, 1914 3,865.07

waren als volgt:

595 Resultaten over het jaar.

OCHTENBLAD. Tweede Blad.

Oorlogsvoorbereiding in Nederland.

600 Wie heeft niet met vreugde beantwoord den oproep der Vereeniging "Volksweerbaarheid"?
En wie heeft niet met nog grooter vreugde vernomen de verklaring van den Minister van
Oorlog over zijne plannen in verband met algemeenen dienstplicht?
Gode zij dank! Er komt kentering in de stemming. Wij, Nederlanders, hebben de les dan
ook wel van zeer nabij gezien. Wij hebben bijna aan den lijve gevoeld de straf voor
605 onze lauwheid en halfheid in alles wat 's lands verdediging betreft.
Dat we tot nu toe die straf niet hebben ondergaan, werkelijk we hebben het niet aan
ons zelf te danken. Het was voor een groot deel toeval.
De ruwe werkelijkheid heeft het ons wel getoond: Wanneer het om de levensbelangen van
grote mogendheden gaat, dan is de neutraliteit van militair-zwakke staten in groot
610 gevaar.
En... wanneer het vreeselijke, dat thans over onze zuidelijke broeders gekomen is,
ons had getroffen, wanneer duizenden van onze jonge mannen waren doodgeschoten, door
granaten uit elkander gerukt, wanneer Maastricht, Den Bosch, Arnhem en Utrecht waren
platgeschoten, Amsterdam in vreemde handen was en nog gevochten werd om een heel,
615 heel klein stukje van ons land, waar dagelijks honderden der onzen vielen...
Wanneer ons Vorstenhuis had moeten vluchten over de zee, en wij dezen oudejaar 's
avond bijna allen zouden treuren over het verlies van zonen en broeders en over het
verlies van bijna alles, wat wij gedurende ons geheele leven hebben opgebouwd...
Als onze gezinnen uit elkander geslagen waren, verstrooid, de een hier, de ander over
620 de zee, een derde dood en een vierde nog in de loopgraven, wanneer ons huis verwoest
was, alle bedrijven stil lagen, handel en scheepvaart, verdwenen waren en het geheele
land meer dan een menschenleeftijd achteruit was gezet...
Wanneer rouw gebracht was over de geheele bevolking en wij zóó oudejaars-avond
moesten vieren...
625 Zou er dan bij alle ellende, bij al de verbijten die wij anderen zouden doen, geen
zelfverwijt komen? Zelfverwijt, omdat wij jaren achtereen, waar rondom ons alles werd
voorbereid, rusteloos, met de grootste inspanning, hebben zitten toekijken; ons zelf
hebben voorgepraat of ons zonder protest hebben laten voorpraten, dat het zoo'n vaart
niet zou loopen, dat het zoo iets anders was voor een groote mogendheid dan voor ons.
630 Denkt ge, dat het voor een Duitscher of voor een Franschman anders is dan voor een
Hollandschen jongen, wanneer hij drie jaar moet dienen?
En terwijl rondom ons allen hun plicht voor het vaderland moesten vervullen, allen --
niet vier of acht maanden -- maar jaren, waren wij tevreden wanneer van acht onzer
landszonen er een die plicht vervulde gedurende enkele maanden...
635 Dientengevolge hebben wij een leger, dat -- Gode zij dank! --, door de maatregelen in
de laatste jaren genomen wel veel verbeterd, toch veel en veel zwakker is dan wij
thans konden en moesten hebben.
En omdat de "noodt en de periculen" ons niet zeer klaar voor oogen stonden hebben wij
bij alles wat dat leger krachtig moest maken, de artillerie, de mitrailleurs en den
640 vliegdiens de meent mogelijke schrielheid betracht, zoodat het gebrek aan deze
wapens -- de Minister van Oorlog verklaarde dit nog bij de behandeling der jongste
begrooting -- het toch reeds kleine leger lang niet die kracht geven, die het kon
hebben.
Werkelijk: De aerde van de Hollanders is zoodanigh, dat als haer de noodt en
645 periculen niet seer klaer voor oogen comen, zij geenszins gedisponeert connen werden
om naer behooren te vigeleeren voor haer eijgen securiteyt.

Meer dan eenige andere natie moet een klein land als het onze, dat geen
650 industriestaat is, en daardoor in zoovele opzichten afhankelijk is van het
buitenland, zich voorbereiden in vredestijd!
Hoe graag wij nu misschien nog zouden willen, op het oogenblik is het bijv.
onmogelijk ons leger ook maar met een stuk veldgeschut of met één mitrailleur uit te
breiden. Wij kunnen niet een kanon maken, zelfs niet één mitrailleur!
Daarom is ook elk kanon, elke mitrailleur, die in den oorlog verloren gaat, een niet
655 aan te vullen verlies.
Wij kunnen niet één onderzeeboot bouwen, en al wilde men onze marine thans nog zoo
versterken, niets belangrijks kunnen wij er aan toevoegen!
We kunnen niet één torpedo maken, niet één scheepskanon, ja zelfs niet één projectiel
voor die kanonnen! Wij moeten voor ernstige tijden alles in voorraad hebben; wij
660 moeten er op rekenen, dat in oorlogstijd -- ja zelfs nu wij niet in oorlog zijn -- elke
belangrijke aanvulling onmogelijk is. Dat dient wel eens duidelijk en goed gezegd te
worden! Daarom moeten wij nog beter voorbereid zijn dan andere landen, maar tevens
dient uitgezien te worden naar maar tevens dient uitgezien te worden naar middelen om
in dezen afhankelijkjen toestand verbetering te brengen.

665 Naar middelen om op dit gebied onze industrie te ontwikkelen, voorloopig natuurlijk met krachtigen steun van den staat. Duidelijker dan ooit staat het doel, waarnaar wij moeten streven, ons voor oogen.

Onze geheele oorlogsvoorbereiding moet zoodanig zijn, dat wij – bij welk conflict ook – niet bevreesd behoeven te zijn voor eene schending onzer neutraliteit, Zóó moet zij 670 zijn, dat in den vervolge onze neutrale houding door elk der partijen zeer op prijs gesteld wordt, door den grooten machtsfactor dien onze geheele weermacht vormt. Beschouwen wij onze voorbereiding ter zee nog eens van meer nabij.

"Dat thans geen gelden worden aangevraagd voor vermeerdering van z.g. klein materieel, behoeft geen aanleiding te geven tot bezorgdheid. Wanneer men in 675 aanmerking neemt, dat in het begin van het jaar 1914 drie onderzeebooten in dienst waren en dit aantal thans 6 bedraagt, en dat op dit oogenblik 4 onderzeebooten in aanbouw zijn, dan mag men van eene aanzienlijke versterking van dit soort materieel spreken. Snellere uitbreiding van dit materieel zou aan de personeelvorming van dezen tak van dienst eischen stellen, waaraan zonder schade voor de overige diensten der 680 marine niet kan warden voldaan", zoo ving ditmaal de Memorie van Antwoord van de marinebegroting 1915 aan.

Is er ooit een staatsstuk met een ongelukkiger argument begonnen?
Is dat een argument van denzelfden minister, die – nog geen minister zijnde – in het voorjaar 1912 zulk een frisch, krachtig geluid deed hooren?

685 Is dit argument niet nog kleiner dan het kleinste uit de, vrijwel beruchte, Memorie van Antwoord van den minister Wentholt, die als laatste argument tegen groote schepen de onmogelijkheid aanvoerde om die met vrijwilligers te bemannen?
Moeten wij met dit soort argumenten een krachtige vloot krijgen?
In 1904 waren wij één onderzeeboot rijk. In 't begin 1914 drie.

690 Toont dat niet reeds de impotentie van onze vlootpolitiek ?
Einde 1914 hadden wij zes booten. Dat wil dus zeggen: in tien jaar zeg booten. Voor elke boot zijn twee officieren noodig; voor de laatste, die voor Indië bestemd is, drie. Twaalf à vijftien officieren hebben we dus in tien jaren tijds op moeten leiden. Thans zijn er vier booten in aanbouw, namelijk twee voor Nederland en twee 695 voor Indië.

Als die klaar zijn, zullen wij voor het groote Rijk van Insulinde, met een uitgestrektheid grooter dan half Europa, drie onderzeebooten hebben.
En wanneer zullen de vier in aanbouw zijnde booten gereed zijn?
Van twee daarvan, n.l. van de twee voor Indië bestemd, bestaat nog zoo goed als 700 niets.

En hoe we ook ons best doen, wij zelf kunnen op dat tijdstip van gereed zijn geen invloed uitoefenen.
Die booten zullen gereed komen als Duitschland ons weer eens petroleum- en electro- motoren, accumulatoren, periscopen etc. wil of kan leveren en als Oostenrijk ons weer 705 eens torpedo's zal verschaffen.

Dat zal gebeuren als die landen zelf geen dringende behoeften aan die zaken meer hebben. Nà, misschien pas geruimen tijd, nà oorlog.
Snellere uitbreiding zou moeilijkheden geven met de personeelvorming!
En dat, terwijl wij pantserschepen van een zeer twijfelachtige gevechtswaarde en 710 kruisers, die geen kruisers zijn, omdat ze geen snelheid hebben, bij halve dozijnen in dienst hebben. Schepen, waarvan elk een twaalf à vijftiental officieren absorbeert en meer dan driehonderd man.

Het spijt ons dat we dit argument in een staatsstuk van dezen minister moesten aantreffen.

715 "Omtrent de vraag of niet de ervaring leert dat uitbreiding van onderzeebooten boven die van torpedoboten de voorkeur verdient, merkt ondergeteekende op, dat men zeer voorzichtig moet zijn met het maken van gevolgtrekkingen uit de gevallen waarin met onderzeebooten in dezen oorlog successen zijn behaald, aangezien men daarvoor over meer volledige gegevens moet beschikken. Hoe het oordeel over de doelmatigheid en 720 bruikbaarheid der onderzeebooten in den zeeoorlog ook moge luiden, de diensten zoowel door de torpedobootjagers in Nederlandsch-Indië als door de torpedoboten hier te lande bij de handhaving der neutraliteit thans reeds bewezen, sluiten de mogelijkheid van een samenstelling der vloot zonder deze vaartuigen uit, ook al kwamen zij als verdelgingsmiddel in dezen krijg tot heden nog weinig op den voorgrond."

725 Twee argumenten bevat deze alinea uit dezelfde Memorie van Antwoord.
Eén om te waarschuwen tegen te groote verwachtingen van de onderzeebooten, één om den aanbouw der vier torpedoboten te verdedigen.

Over het eerste behoeven wij weinig meer te zeggen. Tien jaar lang onderzeeboot- 730 ervaring hebben we zelf; tien jaar lang hebben we conclusies uit vredesoefeningen kunnen trekken.

- Vijf maanden duurt thans de oorlog; de onderzeebooten hadden een éclatant succes. Zulk een succes, dat zich op de geheele Noordzee zoowat geen enkel krachtig oorlogsschip van een der oorlogvoerende zeemogendheden durft te wagen, een succes waardoor het karakter van den zeeoorlog voorloopig geheel schijnt te veranderen. Elk land bouwt krachtig onderzeebooten aan. Wie thans nog niet ziet, is ziende blind; dien kunnen wij niet overtuigen.
- 735 Maar het tweede argument, dat moet dienen om den aanbouw der torpedobooten te verdedigen, is van geheel anderen aard.
- 740 Wij vragen ons af: Hoe is dit argument in het eerlijke gemoed van dezen minister opgekomen? of liever: Welk raadsman heeft hem dit in de pen gegeven?
- De diensten, die onze jagers en torpedobooten tot nu toe gedaan hebben, zijn geweest: verkennings- of patrouillediensten. Het zijn de diensten, die de verkenners moesten verrichten.
- 745 Bij gebrek aan dit soort vaartuigen is het torpedo-materieel daarvoor gebruikt - misbruikt wilden wij zeggen.
- Want evenmin als dit materieel voor dit doel gebouwd is, evenmin is het er feitelijk voor geschikt. Het doel, waarvoor het torpedo-materieel gebouwd is, is een geheel ander. Voor de diensten, die het thans gedaan heeft, is elk, eenigzins zeewaardig en snelloopend, vaartuig geschikt.
- 750 De sleepbooten van Zurmühlen en andere hebben ook uitstekende diensten gedaan in deze tijden.
- Moeten wij die daarom aanbouwen?
- Een oorlogsschip wordt aangebouwd met een bepaald oorlogsdoel. "A chaque utilisation de guerre répond un type de bâtiment et un soul".
- 755 Blijkt het type voor het oorlogsdoel niet meer bruikbaar, dan wordt het niet meer aangebouwd.
- Dat is logisch en is altijd zoo geweest.
- Bovendien: Wij hebben reeds een zestiental betrekkelijk nieuwe torpedobooten (behalve de 8 jagers in Indië), aan wier nut in oorlogstijd bijna niemand meer gelooft.
- 760 Vier nieuwe booten staan nog op stapel. Gaat het nu aan, den aanbouw van nog vier booten te argumenteeren met de nuttige patrouille-diensten, die dit materieel in vreedestijd verricht heeft? Is dat vredes-strategie, is dat marine-politiek?
- Wij gelooven niet, dat er iemand is, die twijfelt aan de goede bedoelingen van dezen Minister van Marine. Blijkbaar wil Z. Exc. eerst den oorlog afwachten, dan dien bestudeeren om vervolgens een volledig plan van aanbouw in te dienen.
- 765 Eerst het einde van dezen oorlog afwachten. Hoe lang zal het duren?
- Wanneer wij de geschiedenis nagaan, dan blijkt dat Engeland nooit korte oorlogen gevoerd heeft. Het groote wapen van Engeland, de blokkade, is een langzaam, maar een zeker werkend wapen. Het is een strop, die zeer langzaam, maar steeds krachtiger den tegenstander om de keel wordt getrokken. De Amerikaansche burgeroorlog, die ook voor het grootste deel door de blokkade der Zuidelijke Staten beslist werd, was een uitputtings-oorlog.
- 770 Hij duurde vier jaar; en dat deze oorlog ook een uitputtings-oorlog wordt, daarop bestaat veel kans.
- 775 Moeten wij al die jaren wachten met aanbouw?
- Moet dat, omdat anders de kans bestaat, dat misschien vaartuigen gebouwd worden, die niet geheel zullen passen in het plan dat de Minister zich na den oorlog denkt?
- 780 Maar wat geeft het, of de onderzeebooten, die wij dan zouden hebben, een mijl meer of minder loopen of een werkings-sfeer van 100 mijl meer of minder hebben dan de onderzeebooten, die tòch in het plan zullen voorkomen?
- Zij zullen daardoor toch niets minder bruikbaar zijn, ook niet in 's Ministers plan? Elk jaar, waarin thans niets aangebouwd wordt, heeft verder noodzakelijk ten gevolge, dat 's Ministers plan, als het eenmaal komt, ook zooveel sneller uitgevoerd moet worden.
- 785 Zullen er dan geen groote personeel-bezwaren ontstaan?
- Gelooft eindelijk deze Minister, dat bij het eeuwige ministerieele leven heeft? Eerst den oorlog afwachten, dien bestudeeren, dan een plan Maar tegen dien tijd viert de partij-politiek immers al lang weer hoogtij.
- 790 Tegen dien tijd is vermoedelijk het huidige minister reeds weder verdwenen en daarmee ook de Minister van Marine.
- Dan zal Z. Exc. al die jaren hebben gemediteerd en plannen gemaakt, zonder dat er iets tot stand is gekomen.
- 795 Daarom, Excellentie, toch niet zoo krampachtig aan uw vaste plan (stelsel, heette het vroeger, en daaraan hebben we er in de vorige eeuw halve dozijnen gehad) vastgehouden.

Een goede, volwaardige onderzeeboot past immers in elk systeem!

Er ligt een breede weg tusschen stelselloosheid en niets doen. Dat is de breede weg van een krachtige, gezonde oorlogsvoorbereiding!

800 Bedenk toch, dat wij over eenige jaren voor geheel Insulinde drie onderzeebooten zullen hebben!

Goede, uitstekende onderzeeërs zijn ook thans te krijgen. Wij kunnen ze niet aanbouwen.

805 Maar de heer Bichon van Ysselmonde noemde u wel het goede adres. Dat hebben onze allereerste onderzeeboot-specialisten ons verzekerd!

Daartegen zullen vermoedelijk bezwaren bestaan aan Uw Departement. Elk bureau zal er wellicht eenige hebben. Materieel, personeel, staf! Daartegen zullen ook in de Kamers bezwaren bestaan.

810 Maar wanneer wij ooit eene Marine zullen krijgen, zooals wij die moeten hebben, eene zooals ook Uwe Excellentie zich die voorstelde, toen zij in de Marine-vereeniging haar krachtig geluid deed hooren, dan moet bij onze oorlogs-voortbereiding over bezwaren van deze grootte-orde heen gestapt worden.

Anders krijgen wij haar nooit!

815 En dan zou Uwe Excellentie geschaald worden in de lange rij van Ministers, die, o zoo goed!, gewild hebben, maar wien het niet gelukt is de Marine uit haar verval op te heffen.

Het vaderland, de Marine en U, Excellentie, alle drie hebben beter verdiend.

BEURS EN NIJVERHEID.

820 **Goudbeweging.**

LONDEN, 30 Dec. (Reuter) De Engelsche Bank heeft heden £52.000 aan goud ontvangen, daarentegen werd £1,000,000 onttrokken voor de aflossing van kleine biljetten. Part. disconto noteerde 2 3/4, Zilver 22 3/4.

825 **De Fransche Bank.**

PARIJS, 30 Dec. (Reuter.) De Fransche Bank heeft het dividend voor het tweede halfjaar van 1914 bepaald op fr. 93.75 tegen 104.16 frcs. over het eerste halfjaar. Na aftrek der belasting bedraagt het dividend fr. 90.

830 **De Beers Company.**

KAAPSTAD, 30 Dec. (Reuter.) Op de aandeelhoudersvergadering der De Beers Company werd medegedeeld, dat besloten is de exploitatie steken, ten einde de beschikbare middelen te bewaren, aangezien het waarschijnlijk geruimen tijd zal duren alvorens de gewone werkzaamheden zullen worden hervat.

835

De a. s. heropening der Amsterdamsche Beurs.

De Minister Financiën:

Gelet op art. 2. lid 2. der Beurswet 1914;

840 Gehoord de commissie van deskundigen voor de uitvoering van de Beurswet 1914;

heeft, in afwachting van verdere krachtens genoemde wetsbepaling te stellen voorschriften met instandhouding overigens dingen van de bepalingen omtrent de leverbaarheid van stukken, vastgesteld door de vereeniging voor den effectenhandel te Amsterdam, te bepalen:

845 Artikel 1. Buitenlandsche effecten en certificaten van buitenlandsche effecten, welke zijn gezegeld met heffing van de opcenten, bepaald in art. 35, sub a, der Leeningwet 1914 (Staatsblad no. 612), zullen, van het tijdstip van de opening der beurs te Amsterdam tot nadere aankondiging als niet leverbaar ter beurze te Amsterdam gelden.

Artikel 2. Uitzonderingen op de bepaling van art. 1 van dit besluit kunnen in

850 bijzondere gevallen door den Minister van Financiën worden toegestaan. ("St. Ct.")

Uit de Deutsche Industrie.

Zooals reeds vroeger werd medegedeeld, trachtte men in Duitschland wegens het gebrek aan jute de jutezakken te vervangen door papierbakken. Naar thans gemeld wordt, zou het gelukt zijn een geschikt houdbaar en elastisch papiermateriaal te vervaardigen.

855

Steenkool.

860 De uitvoer van steenkool uit Engeland bedroeg in November 3.28 millioen ton tegen 5.91 millioen ton in November 1913. Sedert het uitbreken van den oorlog (Augustus tot November) heeft Engeland totaal 14.15 millioen ton steenkool uitgevoerd tegen 24.67 millioen ton in het vorig jaar, zijnde eene vermindering van 10½ millioen ton of 43%.

Stock Exchange Year Book.

De 1915 editie van het bekende Stock Exchange Yearbook, samengesteld door Sir Thomas Skinner, is thans verschenen.

865 In een belangwekkend overzicht geeft Sir Thomas in het kort de belangrijkste gebeurtenissen weer, die in de financieele wereld gedurende 1914 zijn voorgevallen. Ook worden officieele cijfers gegeven van de in Engeland opgerichte naamlooze vennootschappen in de tien jaar tot en met 1913. Gedurende 1913 werden 7425
870 maatschappijen opgericht met een geautoriseerd kapitaal van £157,186,653 tegen 7367 maatschappijen met een geautoriseerd kapitaal van £174,004,837 in 1912. Op 30 April 1914 bedroeg het aantal bestaande maatschappijen 64,692 met een gestort kapitaal van £2.531,947.661 tegen resp. 60.754 en £2,425,740,857 op 30 April 1913 en 39.616 en £1,954,337,135 in 1905.

DE OORLOG, 31 december 1914

[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27925]

[Donderdag 31 December 1914]

EDITIE VAN 4 UUR. AVONDBLAD. Eerste Blad.

880 **DE OORLOG**

De algemeene toestand. - Duinkerken met bommen beschoten, - De strijd om Yperen, - Een overzicht van den toestand op het Oostelijk oorlogstooneel. - Een falsificatie. - Van de Brabantsche grens. - De strijd tusschen Rebellen en loyalisten in Zuid-Afrika. - Duitschers en Oostenrijkers in gevangenschap.

885 **De algemeene toestand.**

De gebeurtenissen der laatste dagen hebben doen zien, dat de offensieve bewegingen wel veel slachtoffers vergen, maar weinig resultaat brengen. Waar de berichten van eenigen vooruitgang der partijen gewagen, is het vaak slechts voor enkele honderden
890 meters, en vaak worden die in een volgend gevecht weder verloren.

Daarbij komt dat de weersgesteldheid in de laatste weken er niet toe bijdroeg om de operaties te vergemakkelijken. Wij hebben in enkele kleine schetsen, aan veldpostbrieven ontleend, een denkbeeld gegeven van de marschen, met geschut en wagens, door een terrein dat volkomen omgegraven en weken lang aan de zwaarste regens
895 blootgesteld, niet veel meer is dan een modderpoel. In een Fransch bericht wordt gezegd: Het koude slik, waarin de mannen stonden, drong in de looppen der geweren en belette het vuren; de soldaten vochten daarom met hunne vuisten en met de kolven. De ooggetuige beschrijft de soldaten als onherkenbaar door het slik; maar hij zegt tevens, dat ze hun goede humeur niet verloren.

900 En zoo wordt, ondanks storm en wind, regen en slik, de strijd voortgezet, zonder groote resultaten.

Vooraf in het gebied tusschen Yperen en de zee wordt voortdurend hevig gevochten. Het schijnt dat de tegenstanders nog altoos willen pogen elkander in het nauwe gebied tusschen de geïnundeerde vlakte en de zee, in het duinlandschap om te trekken.

905 Maar heel veel verder komen zij niet. Nog steeds is Nieuwpoort in handen der Duitschers; Lombaertszijde en St. Joris zijn in handen der geallieerden. In officieuse berichten werd gemeld, dat bij Middelkerke en Mariakerke tusschen de Yser en Ostende gevochten was; maar in de officieele berichten is dit nooit bevestigd. Men mag derhalve wel aannemen, dat de geallieerden ten westen van
910 Nieuwpoort nooit verder zijn doorgedrongen dan Lombaertzijde en Westende. De omtrekking op dien vleugel is dus van beide zijden met succes bekroond. De oudluitenant-generaal Schneider schrijft in een beschouwing over die omtrekkingspogingen in de "Nieuwe Courant":

915 "Nu weet men dat de Deutsche legers en die der Geallieerden tot nu toe aanhoudend getracht hebben elkander te omtrekken, meer bepaald aan de zeezijde, maar dat die pogingen niet met een gunstig gevolg, noch voor de Duitschers, noch voor de Verbondenen, bekroond werden, hetgeen ongetwijfeld voor een deel daaraan is toe te schrijven dat men van weerszijden te veel met het streven der tegenpartij vertrouwd en derhalve verrassing uitgesloten was. Een strategische omtrekking toch, evenzeer
920 als een strategische doorbreking, moeten immer zooveel mogelijk bij verrassing plaats hebben. Hoezeer aan beide handelingen, om te slagen groote moeilijkheden verbonden zijn, bevat toch de krijgsgeschiedenis verscheidene voorbeelden van het gelukken dezer operatiën, terwijl in dit opzicht nog opgemerkt wordt dat een strategische doorbreking ook verkregen kan worden zonder gevecht, waarvan de veldtocht van 1831
925 tegen België een voorbeeld oplevert."

De omstandigheden zijn thans echter zeer veel gewijzigd. Wanneer de

930 vliegersverkenningdienst goed georganiseerd is, zooals dat in Noord-Frankrijk en België het geval is, dan kunnen verrassingen bijna niet voorkomen. Elke beweging van troepen wordt al dadelijk waargenomen, het bijeentrekken van groote afdeelingen op een bepaald punt wordt weldra bekend, en de tegenstander kan zijn maatregelen nemen om de doorbreking of omtrekking te beletten.

Zoo ging het reeds herhaalde malen langs het uitgestrekte front, en dit is wel een der oorzaken, waarom de strijd daar zoo weinig resultaten oplevert.

935 Over dit geheele gebied wordt nu en dan door krachtig artillerievuur gepoogd, den vijand schade te berokkenen.

Slechts in het oostelijk deel, aan de Fransch-Duitsche grens, wordt nog steeds gepoogd door krachtig optreden van de Franschen terrein te winnen. Vooral in het gebied ten zuidoosten van Verdun, en in de omstreken van St. Mihiel werd hevig gevochten. Maar zonder dat de Franschen er in slaagden de omtrekking te volvoeren,

940 die hier al zeer moeilijk wezen zal.

In den Elzas, in het door de Franschen bezette gebied, werden pogingen aangewend om de Duitsche posities, westelijk van Sennheim te nemen; en volgens Fransche berichten werd het geschut, dat Anspach bij Thann beschoot, tot zwijgen gebracht.

945 Op het Oostelijk oorlogstooneel, in Polen en Galicië, wordt de strijd nog steeds voortgezet, zonder dat belangrijke wijzigingen in den toestand zijn gekomen. De Duitsche troepen hebben, zooals de officieele Duitsche berichten melden, voortdurend den opmarsch naar de Bzoera en de Rafka voortgezet. De Russen poogden deze bedreiging van hun rechtervleugel door een offensief optreden in de linie Inowlodz-Opoczno tegen

950 te gaan, maar zonder succes. Van Bolimof uit het offensief aanvaardend slaagden de Duitschers erin Russische stellingen en loopgraven te nemen, waaruit zij echter volgens de officieele Russische berichten weder werden verdreven.

Uit Weenen wordt gemeld, dat ook aan den Boven-Weichsel een krachtiger optreden van de Russen merkbaar was.

955 Bij den strijd in Galicië en in Polen, zegt de "Köln. Ztg.", is gebleken dat de Russen zich de ervaringen uit den Japanschen oorlog met groote handigheid hebben ten nutte gemaakt; vooral in het aanleggen van veldversterkingen toonen zij uitstekend te zijn. Reeksen loopgraven liggen achter elkander, en worden aan de aanvalszijde door vertakkingen en prikkeldraadversperringen beschermd. Goede onderaardsche dekkingen

960 vindt men in menigte. De artilleriestellingen worden goed gekozen en de artillerie weet zich steeds verdekt op te stellen. De krachtige tegenstand, die de Russen in deze posities bieden, geeft den Duitschen bevelhebber de handen vol werk. Ook daarin moet de reden worden gezocht van het langzaam vooruitgaan der operaties.

965 In een telegram uit Weenen wordt gezegd, dat volgens de berichten van een Russisch-gezinden Deen in Petersburg de overtuiging heerscht, dat de beslissing van den oorlog op het westelijk oorlogsterrein vallen zal.

Dit is geen egoistische overweging, zegt het bedoelde bericht, doch meer een psychologisch gevolg van den feitelijken toestand op het gevechtsterrein. Steeds meer

970 zien de Russen in, dat zij zich tot de defensieve actie zullen moeten bepalen. En derhalve verwachten zij, dat de beslissing zal vallen door het optreden der geallieerden in het Westen.

Dit is wel een merkwaardige mededeeling, die geheel afwijkt van de opvattingen, die men in andere kringen heeft. Ook generaal Schneider schreef in zijn artikel. "Alles

975 wel overwogen schijnt men te mogen aannemen dat de verdere loop van den veldtocht in Frankrijk wel voornamelijk afhangt van den loop der krijgsverrichtingen in Polen en Galicië. Het is toch duidelijk dat bijaldien het blaadje dáár omgekeerd werd en de Russen tot een eenigszins blijvend offensief mochten overgaan, waardoor Duitschland dan gedwongen zou worden verscheidene legerkorpsen, thans in Frankrijk en België, uit

980 dat oorlogstooneel weg te nemen, het oogenblik voor Joffre daar kan zijn om uitvoering te geven aan toezegging in de legerorder van 17 December, en zulks te eer wanneer men geloof mag hechten aan de berichten, dat de getalsterkte der Geallieerden in Frankrijk voortdurend toeneemt.

"In het omgekeerde geval, wanneer de krijgskans voor de oostelijke Bondgenooten een

985 blijvend gunstige wending mocht nemen, ten gevolge waarvan de Duitsche legermacht in Frankrijk meer de handen vrij zou krijgen, bestaan voor haar dezelfde redenen om het strategisch offensief te nemen, welke hiervoren voor de westelijke Geallieerden werden voorop gesteld. Hoe men de toestanden ook beschouwt, men komt steeds tot de gevolgtrekking dat de loop van den oorlog in oostelijk Europa van overwegenden

990 invloed op den gang der krijgsverrichtingen in Frankrijk en België".

Op het Westelijk oorlogstooneel.

Fransch legerbericht.

995 PARIJS, 30 Dec. (Reuter.) Het communiqué van hedenavond zegt: Er worden geen belangrijke gebeurtenissen gemeld, behalve enkele beschietingen in de streek van Atrecht en de Maasheuvelds en in Champagne, die nogal ernstig schijnen te zijn. Aan het grootste deel van hét front duurt het slechte weer voort.

Minister De Broqueville naar het front.

1000 HAVRE, 30 Dec. (Reuter.) De Belgische minister-president De Broqueville vertrok vanmorgen per auto naar het noorden.

Gestadige vorderingen.

1005 PARIJS, 31 Dec. (Reuter.) Een Fransche "ooggetuige" geeft een overzicht van de gevechten van 16 December tot 24 December. Ons offensief werd met toenemende kracht voortgezet. De heftigheid der vijandelijke tegenaanvallen toonde, dat de vijand gedwongen het defensief aanvaardde. Een belangrijk resultaat van den strijd was, dat wij vele gewichtige steunpunten veroverden.

1010 In Vlaanderen maakte het slechte weder de krijgsverrichtingen zeer bezwaarlijk. De koude slik, waarin de mannen stonden, drong in de kanonnen en belette het vuren. De soldaten vochten daarom met de kolven der geweren en met hun vuisten. De soldaten werden beschreven als klompen slik, maar ze behielden hun goede stemming, die hen in staat stelde de ontberingen te doorstaan.

1015 Een zelfde bestendig vooruitgaan had plaats op andere deelen van het front, waar loopgraven werden genomen en eenige vijandelijke kanonnen werden vermeersterd of tot zwijgen gebracht.

Duinkerken met bommen beschoten.

1020 LONDEN, 31 Dec. (Reuter.) De "Daily Mail" verneemt uit Duinkerken, dat vier Duitsche vliegers Woensdag gedurende een half uur bommen in alle richtingen over de stad strooiden. Vijftien personen werden gedood, twee en dertig gewond. Er werd op de vliegtuigen geschoten, doch deze wisten te ontkomen.

1025 DOVER, 30 Dec. (Reuter.) Zeven Duitsche vliegers bombardeerden Duinkerken.

LONDEN, 31 Dec. (Reuter's bijz. dienst). De "Daily Mail" verneemt uit Duinkerken: De bommen vielen overal. Nauwelijks verdween de eene vliegmaschine of de andere verscheen weer. In de heele stad klonken geweersalvo's en ontploffingen van de bommen, welke dikke rookwolken deden opgaan. Huizen en ramen werden in alle richtingen vernield. 1030 Het tramverkeer werd stop gezet. De eerste bom viel op de vestingwerken; twee bommen vielen vrij dicht bij het stationsgebouw; een ander in de rue Caumartin, weer een ander in den tuin van het militaire hospitaal; een nabij het stadhuis; verder vielen bommen in de rue Pierre; ten slotte een bij het arsenaal. Twee projectielen vielen in de voorstad Rosendael op een fabriek. Koudekerke en Veurnes hadden eveneens te 1035 lijden: er werden talrijke personen gekwetst. Een kind werd een armpje afgerukt; een ander kind met een oude vrouw werd vreeselijk verminkt. De bommen waren gevuld met granaatkartetsladingen, waarvan de hageltjes gaten sloegen in de muren der gebouwen. De Engelsche ambulancewagens brachten de slachtoffers naar het hospitaal; eenigen waren reeds bij aankomst aldaar overleden.

1040 Een vijfde Duitsche vlieger bleef op eenigen afstand van de stad de wacht houden, nam geen deel aan het bombardement, en hield zich gereed eventueele aanvallen van vijandelijke vliegers af te slaan.

LONDEN, 31 Dec. (Eigen bericht.) De "Times" meldt, dat gistermorgen omstreeks 12 uur vier Duitsche aeroplanes over Duinkerken vlogen, terwijl een vijfde op eenigen 1045 afstand bleef, voor den aanval, zoo noodig, op vliegtuigen der geallieerden. Zeventien bommen werden naar beneden geworpen; vijftien personen werden gedood, 32 gewond. Vele gewonden zijn vrouwen. Er heerschte groote opwinding en velen schoolden samen op de markt toen de eerste aeroplane in het gezicht kwam. De bommen misten alle de militaire gebouwen, waarop zij bedoeld waren, maar vielen in de straten; zij 1050 richtten groote schade aan, vooral in de straat bij het gemeentehuis, waar menschen werden neergeworpen binnen een omtrek van twintig yards. De bommenwerpers werden niet aangevallen door de aeroplanen der geallieerden, die waarschijnlijk elders bezig gehouden werden.

1055 Twee bommen werden ook te Furnes geworpen, doch zonder resultaat.

De strijd om Yperen.

Men schrijft ons uit Duinkerken 22 December:

1060 De actie rondom Yperen is sinds gisteren intensiever geworden. Zulks was te voorzien geweest. Reeds gedurende geheel de vorige week hadden de Duitschers weer op dit punt troepen samengetrokken. Ze hadden reeds eenige pogingen gedaan, om de aldaar verloren stellingen ten Z. en Z.O. van Yperen te hernemen. Zulks is hun evenwel niet gelukt. Nu dachten ze, door hun geschut in het laatst der vorige week naar voren te brengen, meer succes te zullen hebben. Doch de bondgenooten hadden reeds op dit pogen gerekend, en een sterke macht reserve was er kort bij samengetrokken. Geheel de 1065 vorige week hadden van La Havre, Calais en andere plaatsen troepen zich naar dit bedreigde punt begeven. En nu wordt er op 't moment hevig gevochten. De Duitschers laten weer heele colonnes op het veld. Eergisteren werd door de bondgenooten o.a. een geheele colonne infanterie ten zuiden van Yperen verrast en met de mitrailleur bewerkt. De verrassing was zoo volkomen, dat slechts enkelen als krijgsgevangen den 1070 dood ontkwamen. Toen ik later het punt in quaestie bezocht kon ik lijken niet teilen dan per groep, zoovelen lagen van de Duitshers opeengehoopt. Velen waren verrast met het geweer in den aanslag. Zonderling, tusschen een 20-tal gedooden, bevond zich een geheel ongedeerde landweerman, die zich van onder den stapel lijken alleen niet vermocht los te maken.

1075 De man had zoo ruim 4 uur gelegen en allen hoop om gered te worden reeds opgegeven. Hij werd nu evenwel door den sergeant die de auto begeleidde, waarin ik mij met anderen bevond, krijgsgevangen gemaakt. 't Eerst wat hij vroeg, was of er wel voedsel was bij de bondgenooten; want daaraan scheen 't bij de Duitschers nog al te haperen. Men gaf hem onmiddellijk een flink stuk brood met vleesch uit het blik. Daarna werd 1080 hij door een militair arts onderzocht, en na bevinding dat hij ongedeerd en gezond was, opgezonden naar(?) Intusschen werd een 10 kilometer noordwaarts nog gevochten. Doch op m'n verzoek ook daarheen te mogen, ontving ik een weigering. Zonder speciale toestemming mocht men een burger niet zoo dicht bij de vuurlijn brengen. Er kwamen nog al dikwijls afgedwaalde kogels en andere projectielen, en men droeg de 1085 verantwoording voor de burgers. Even daarna kwam een vijandelijke vliegmaschine, welke vluchtte voor twee dito's der verbondenen. In z'n vlucht liet ze een projectiel vallen op een 100 meter van de auto af. Blijkbaar was de auto het doel geweest. Bijzonder aangenaam was mij die aankondiging nu juist niet. Doch ik wen zoo langzamerhand aan een en ander.

1090 Zoo ook dat ik op m'n terugtocht met een collega in een sloot terecht kwam, wijl de auto zonder aangevallen te zijn een achterwaartsche beweging maakte. Doch ook dit liep goed af en des avonds 8 uur was ik weer veilig in Duinkerken. Ik heb het daar goed getroffen, wijl ik juist tegenover het stadhuis logeer, alwaar het kantoor is van heb Belgisch oorlogskabinet en den Belgischen dienst.

1095 Alle inlichtingen heb ik dus uit de eerste hand; en geheel den dag en der nacht komen en gaan er de auto's. Met m'n speciale vergunning nemen ze mij en een collega nu mee. In een 3/4 of hoogstens 1 uur is men van hier aan 't front. Des nachts heeft men er echter ons liever niet. Ook bij Nieuwpoort zal 't nu spoedig warm toegaan. Het 1100 terrein is tot kort nabij Wettende door de Verbondenen reeds gereed gemaakt. Doch daarover spoedig meer. 't Eenige dat mij hier niet aanstaat, is dat ik niets te weten kom omtrent hetgeen er aan den overkant gebeurd. Wel komt 't mij voor dat de Duitschers teruggaan in beduidende mate. Gaarne zou ik hier Hollandsche bladen hebben. Doch die hebben 4 dagen noodig om hier te komen. Zondag was in heel Frankrijk solidariteitsdag, en werden Belgische miniatuur-vlaggetjes ten bate der uitgewekenen 1105 verkocht. Volgens de bladen heeft dezen verkoop eenige millioenen franken opgebracht.

Het gevechtsterrein aan de Yser.

1110 Wij geven hier nogmaals een kaartje van het gevechtsterrein in België. Op deze kaart is ten oosten van Nieuwpoort de plaats *St. Georges* (St. Joris) aangegeven, die door de Duitschers ontruimd is, zooals dezen ook zelve erkennen. Tevens deelen zij echter mede, dat zij de plaats onder scherp artillerievuur houden, teneinde den bondgenooten te beletten zich er vast te zetten.

Lombaertzijde, ten Noorden van Nieuwpoort, is in handen der geallieerden, wier vooruitgeschoven posten ten zuiden van Westende staan. Ten westen van *Lombaertzijde* 1115 rukken Franschen, Engelschen en Belgen door de duinen op.

Nieuwpoort zelf is nog in handen der Duitschers. Het gebied ten zuiden en ten westen van Nieuwpoort, westelijk van het Yserkanaal, is in handen der geallieerden. Ook met *Dixmuiden* is dit het geval.

1120 *Yperen* ligt waarschijnlijk tusschen de Unies der geallieerden in. Bij *Hollebeke*, ten Z.-O. van Yperen, hebben de bondgenooten dezer dagen eenige loopgraven verloren. Volgens niet bevestigde Engelsche geruchten zouden *Passchendaele* en *Roesselaere*, ten N.O. van Yperen, reeds in handen van de bondgenooten zijn.

Reeds vóór Kerstmis werd gemeld, dat de bondgenooten eenige vorderingen maakten bij

Bixschoote, tusschen Dixmuïden en Yperen, aan den rechteroever van het kanaal.

1125 Op onze kaart is, ten Z.O. van Ostende, de plaats *Ghistelles* te vinden, waar, volgens een bericht in het Ochtendblad, de Duitschers een vliegcentrum hebben gevestigd.

Op het Oostelijk oorlogstoneel.

Russisch legerbericht.

1130 PETERSBURG, 30 Dec. (P. T. A.) Het legerbericht van het hoofdkwartier zegt: Langs het geheele front van de legers opereerend aan den linkeroever van den Weichsel is het kalmer geworden, behalve in de streek van Bolimof, Ihovlodz en Zuid-Malogostja, waar hardnekkige gevechten voortduren. Van Bolimof uit het offensief aanvaardend, drongen de Duitschers onder ons hevige vuur het plaatsje Borjimof binnen en onze loopgraven
1135 bij Goewine, maar onze troepen deden tegenaanvallen en vernietigden den vijand met de bajonet, op eenige tientallen na, die gevangen werden genomen. In dit gevecht vermeesterden we Duitsche mitrailleurs en brachten we den vijand zware verliezen toe. De vijand het in deze streek achtereenvolgens regimenten van verschillende legercorpsen ageeren. Bij Inovlodz maakten onze troepen zich van Duitsche loopgraven
1140 meester.

PETERSBURG, 30 Dec. (P. T. A.) Een aanval op Zuid-Malogostja begonnen na een langdurige beschieting, werd door onze artillerie afgeslagen. Bij het dorp Bokhinetz maakte de vijand zich van onze verschansing meester, maar bij werd in een tegenaanval
1145 verdreven.

In West-Galicië gingen onze troepen zegevierend vooruit. Ten oosten van Zaklitsjin namen wij in storm verschillende versterkte werken van den vijand. Wij maakten 44 officieren en 1500 soldaten gevangen en vermeesterden acht mitrailleurs. Ten zuidwesten van Doekla verdreven onze troepen de Oostenrijkers uit
1150 hun stellingen en dreven hen in paniek terug.

Ook ten zuiden van Lysko bij Gorjanko hadden wij groot succes.

In de Karpathen werden vijandelijke tegenaanvallen afgeslagen, evenals nieuwe uitvallen van het garnizoen van Przemysl.

1155 **Een overzicht van den toestand.**

WEENEN, 31 Dec. (Corr. Bureau.) Het "Fremdenblatt" geeft een artikel over den oorlogstoestand, waarin gezegd wordt: Zooals bekend is noodzaakte de sterke druk van ons front in Westelijk Galicië op den Russischen zuidelijken vleugel en de gevaarlijke toestand waarin de Russische strijdkrachten door ons offensief van het
1160 westen en de Karpathen uit geraakten, de Russen zich in dit gebied tot het uiterste in te spannen. Het achtste Russische legercorps, door versche divisies versterkt, werd in 't veld gebracht om een tegenaanval te doen op de uit de Karpathen aangerukte Oostenrijksche troepen. De druk op de flank door ons Karpathenleger geoefend, werd door de Russen vooral gevoeld, wijl daardoor de in West-Galicië opereerende Russische
1165 strijdkrachten in gevaar kwamen, naar het noorden aan de Weichsel en eventueel verder nog in het schaakbord hunner in Zuid-Polen strijdende troepen te geraken, of bij een flank-aftocht in oostelijke en noordoostelijke richting in het nauw te komen. Ons legerbestuur vermeed met het oog op de groote getalssterkte der Russische legers allereerst een tactisch overzicht, daar de vijand hierdoor gelegenheid zou hebben
1170 gehad van zijn numerieke overmacht partij te trekken en zijn kansen eventueel te verbeteren.

Aan den anderen kant legde ons legercommando het erop aan, de gunstige operatieve situatie ook verder te bewaren.

Dit geschiedde met succes. De met numerieke meerderheid beproefde doorbraak der Russen in het gebied van Jaslokrosno bleef een tactische slag in de lucht, daar onze troepen op deze piek tijdig den aanval uit den weg gingen. Onze troepen konden gunstige posities innemen, die ook tegenover een overmacht kunnen worden vastgehouden. Een verdere voortzetting van het Russisch offensief naar het zuiden wordt in de flank bedreigd door onze in Galicië staande en zich daarbij aansluitende
1175 strijdkrachten. Aan den anderen kant wordt een eventuele zwenking der Russische aanvallen naar den westkant door onze troepen in de Karpathen in de flank bedreigd. In beide gevallen zou de Russische actie rekening hebben te houden met een bedreiging in de flank en stooten op onze gunstige stellingen.

De strategische situatie bleef in groote lijnen onveranderd. Het groote Russische slagfront staat voortaan onder den druk der verbonden legers en kan zich aan een geleidelijke omklemming niet onttrekken. Het Russische leger kan, aan den zuidelijken vleugel gebonden, noch in het centrum doordringen, noch aan den noordelijken vleugel
1185 standhouden tegenover het naderend Duitsche offensief.

Het is belangwekkend te zien hoe in de hoofdsteden der Entente-landen de

1190 oorlogstoestand wordt opgevat. Elk onzer tegenstanders in het westen en het oosten is met zijn eigen prestaties tevreden en stelt het als zijn taak voor den tegenstander in de bereikte situatie te binden, en ieder meent dat de ander zich wellicht nog wel wat meer inspannen kan, omdat bij den ander de beslissing zou moeten vallen. Franschen en Engelschen verklaren steeds dat het er voor hen maar op aankomt, den tegenstander in een sterke defensieve houding vast te houden, terwijl de ontzaglijke massa's der Russen de beslissing brengen zullen. Thans verneemt men uit mededeelingen van een Russisch-gezinden Deen, dat men te Petersburg in de overtuiging leeft, dat de beslissing zal vallen op het westelijk oorlogstooneel.

1195 Men hoeft hierin wellicht niet zoozeer een kwaadwillig egoïsme te zien als wel een psychologische uitkomst van den feitelijken oorlogstoestand. Onze tegenstanders, of tenminste de openbare meening in de vijandelijke landen moet zich meer en meer met de gedachte aan een defensieve houding vertrouwd maken, waartoe de ontwikkeling der gebeurtenissen haar reeds alle aanleiding gaf. Met meeningen en stemmingen wordt gewis de oorlog niet beslist. Zij leggen wel is waar geen beslissend gewicht in de schaal, doch hebben hare waarde als spiegelbeeld van het feitelijk element en voor de beoordeeling van den werkelijken toestand.

1200

1205

Op Zee.

De aanval op Pola.

1210 LONDEN, 31 Dec. (Reuter.) De "Daily Mail" verneemt uit Venetië: Bij de raid tegen Pola heeft de Fransche onderzeeboot ("Curie") de Oostenrijksche dreadnought "Viribus Umtis" getorpedeerd. Er werd een gat in de kiel geslagen, maar, daar het schip sterk gebouwd is en de haven dichtbij was, kon het oorlogsschip nog het dok bereiken.

1215

Tegenspraak.

WEENEN, 31 Dec. (Korr. Bur.) Het uit Venetië komende persbericht volgens hetwelk een Engelsch-Fransche vloot met dertig slagschepen en talrijke torpedobootten in het Fasanakanaal en voor de buitenwerken van Pola zou zijn verschenen en vervolgens Rovigno zou beschoten hebben, is geheel en al verzonnen.

1220

BELGIË.

De Deutsche bezetting en de Belgische industrie.

1225 WASHINGTON, 31 Dec. (Reuter.) De Belgische gezant diende bij het departement van buitenlandsche zaken een uitvoerig protest in tegen de requisities door de Deutsche militaire autoriteiten in verschillende Belgische steden van koopwaar tot een waarde van ongeveer 57 miljoen franken. De gezant verklaarde, dat deze goederen niet gevorderd worden ten behoeve van het leger, zoodat de requisities in strijd zijn met de Haagsche Conventies. Onder de goederen behooren katoen, rubber, gereedschappen, machinerieën, ingemaakte groenten, metalen.

1230 De Deutsche politiek beteekent: "De ruïne van de Belgische industrie."

Een falsificatie.

Men schrijft ons van Belgische zijde:

1235 "In de gele brochure, in het Hollandsch in Den Haag uitgegeven over de zoogenaamde "Conventions anglo-belges", vertoont de reproductie van een stuk, dat de Duitschers te Brussel hebben gevonden – ingelascht tusschen p. 2 en 3 van die brochure – een noot aan den kant, luidende: "L'entrée des Anglais en Belgique ne se ferait qu'après la violation de notre neutralité par l'Allemagne". Deze invoeging, – luidende in het

1240 Hollandsch: "Het binnentrekken der Engelschen in België zou eerst geschieden na de schending van ons grondgebied door Duitschland" – van groote beteekenis is in de Hollandsche vertaling niet opgenomen. Daardoor krijgt dit stuk een geheel ander karakter. Het streven naar waarheid, waarop de schrijvers dezer brochures prat gaan, schijnt zich niet uit te strekken tot zinsneden, die ongunstig zijn voor hun zaak.

1245 "Hoe dit zij, men vindt nergens in deze publicaties het bewijs van een overeenkomst, waarbij België Engeland zou hebben toegestaan op zijn grondgebied door te dringen om Duitschland aan te vallen.

"Al die gesprekken, die heel iets ander waren dan overeenkomsten, hadden ten doel defensieve maatregelen te nemen tegen Duitschland, uitsluitend en alleen nadat dit de Belgische neutraliteit zou hebben geschonden. Geen ernstig mensch kan de Belgische regeering verwijten dat zij te vooruitziend is geweest. Wie zich Tanger, Agadir, de toenemende bewapening van Duitschland, de dreigende artikelen van zijn militaire schrijvers herinnert, zal zich de ongerustheid van zijn burenen begrijpen."

1250 Wat de in den aanhef van dit stukje vermelde uitlating betreft merken wij op, dat

1255 deze zin in de fotografische reproductie van het stuk natuurlijk wel te vinden is:

wie het oorspronkelijk leest, leest dus ook die invoeging. Des te onbegrijpelijker is het, dat de uitgever van brochure gemeend heeft het stuk op deze wijze een geheel ander karakter te mogen geven.

1260 **Van de Brabantsche grens.**

Onze correspondent te Bergen op Zoom meldt:

1265 De stroom van vluchtelingen begint langzamerhand in deze streek weer bedenkelijke vormen aan te nemen. Waren het in de laatste weken tientallen, die, niettegenstaande de strenge maatregelen, door de Duitschers genomen, toch nog op de een of andere manier over de grens kwamen, thans ziet men ze weer met honderden, met have en goed
1270 Vandaag bijv. waren 't meest bewoners van Belgisch Putte, vlak bij de grens gelegen, die er langs allerlei sluipwegen in geslaagd waren de waakzaamheid der Duitschers te verschalken. Er bestaat voor die menschen dan ook wel reden om zich buiten het bereik van de Deutsche bezettingen te stellen. Niet alleen wordt hun thans belet zelfs de hoogstnoodige levensmiddelen op het Hollandsch gebied te gaan koopen, maar zeer vele mannen, waaronder er verschillende van ver boven den 50-jarigeh leeftijd, worden opgeroepen en weggevoerd om rondom Antwerpen en zelfs in de Vlaanderens aan de Deutsche loopgraven te gaan werken.

1275 Teneinde vluchten tegen te gaan, werden in verschillende dorpen reeds gijzelaars genomen, met het gevolg, dat ook verschillende notabelen die tot dusverre nog gebleven waren, zich in veiligheid hebben gesteld. De grootste moeilijkheid om de grenzen nog te bereiken, doet zich voor op ongeveer een kilometer afstand van de grens tusschen Putte en Capellen, waar het toezicht uiterst streng is. Zijn ze daar
1280 eenmaal door, dan gaat het nog wel, niettegenstaande het meermalen voorkomt, dat hun op het laatste oogenblik de kogels om de ooren fluiten. Toch wordt het er op gewaagd en zoo belanden weer honderden uitgeputte, armoedige menschen in Bergen op Zoom. De Deutsche garnizoenen en posten in de Belgische grensdorpen en op de forten zijn in de laatste dagen aanzienlijk versterkt. Zoo bevinden zich o.a. te Capelle sterke
1285 afdeelingen cavalerie. Op den Antwerpschen straatweg en langs den kant van de Schelde kan men nu en dan in de avondstille weer zeer goed het kanongebulder waarnemen, dat, hoewel thans uit een andere richting komende, herinnert aan de droeve dagen van begin October, die den val van Antwerpen voorafgingen.

1290 **Een correspondent van "De Tijd" twee weken gevangen.**

De correspondent van "De Tijd" te Brussel schrijft:

"Ja ik heb 14 dagen Deutsche soep gegeten, en dat kwam zóó: De trein van Antwerpen naar Brussel reed op December in 't geheel niet en ter wille van mijn
1295 journalistenplicht moest ik naar Brussel. Met de tram reed ik toen van Antwerpen naar de "Oude God" en wilde daar juist een huifkarretje bestijgen met een afgesleten knol ervoor, toen ik een auto van de Duitschers bemerkte, met welks chauffeur te onderhandelen bleek voor een reis naar Vilvoorde. Gelukkig dat ik de lange reis niet zou behoeven te doen achter een paar moeizaam voortstropmelende paardepooten, trad ik op den onder-officier toe en na een kort onderhoud en inzage der passen, werd aan een
1300 Antwerpsch koopman, geboortig uit Dusseldorf, en aan uw dienaar veroorloofd, mede te rijden. Twee dames, die hetzelfde wilden doch geen pas bezaten, werden geweigerd. Reeds waren wij het fort Waelhem gepasseerd, toen ons een luxe-auto achterop kwam rijden, waarin we tot onzen schrik 4 officieren en hoofdofficieren bemerkten, die plots de hoofden alle vier tegelijk naar ons wendden: een gebiedend "Halt!" deed
1305 beide auto's onmiddellijk stilstaan. Of de beide burger-heeren passen hadden? O zeker, deze werden aan de officieren voorgelegd en het bleek, dat ze in orde waren, behalve dat op de mijne de woorden ontbraken, die mij recht gaven ook een "auto te benutten". De jonge officier, die het woord deed, sloeg, ondanks zijn 20 jaren, een manhaftigen toon aan, en gebod, dat men ons naar de Paszentrale, Place Royale, te
1310 Brussel, zou brengen, waar ik 10 Mark zou te betalen hebben voor dit stoute ritje zonder plaatsbewijs. Ik wilde den onderofficier, dien ik had overgehaald mij mede te nemen, niet in moeielijkheid brengen, door er op te wijzen, dat hij, en niet ik, moest weten, sinds wanneer het gebruik van een auto beslist verboden was.

Ik vreesde echter geen ernstige gevolgen en ging mee naar Brussel. Of we er spijt van hebben gehad? Mijn medereiziger, de arme, goede Deutsche koopman, die zijn vrouw in Antwerpen moest achterlaten, is er half dood van geweest. Op de Pass-zentrale werden onze papieren in orde bevonden, en ik dacht al, zonder 10 Mark te betalen, weg te kunnen toen een der onderzoekende heeren achter zijn lessenaar vandaan kwam, en mij
1315 visiteerde, tot zelfs de zolen van mijn schoenen. Het onderzoek leverde succes op, want triomphantelijk hield hij een paar onschuldige brieven in de hoogte, die mij ter bezorging waren toevertrouwd. Brieven van Hollanders, in België, voor hun familie in
1320

Naspeuringen van Paul Theelen: 31 december 1914

- Holland en een voor Engeland van een vluchteling, die geld wilde laten komen uit Engeland van zijn familie. Alle strikt persoonlijke en onschadelijke brieven.
- 1325 "Briefsmokkeling, mijne Heeren!" Het gezicht van Herr Lubeck schitterde van blijdschap. Procesverbaal werd opgemaakt. "De brieven waren gevonden," dicteerde de Criminalmann aan den dienstdoenden soldaat voor een schrijfmachine, in – mijn broek! Ik protesteerde!
- 1330 Zwijg! klonk het kort. De brieven hadden echter beslist niet in mijn broek, doch in den binnenzak van mijn vest gezeten. Ik liet mij dus niet uit het veld slaan, wees op mijn vest en zeide: "Aber dass ist doch meine Hose nicht!" Ik schrok even van de uitwerking dezer woorden. Rood als een kreeft, trok ZEd. Achtebare uit den achterzak van zijn broek een revolver en hield mij die dreigend voor het hoofd. Hij zeide schreeuwend, dat het thans oorlog was, en dat hij mij een kogel door 't hoofd zou jagen. Nu zie ik niet graag in 't donker oog van den loop eener revolver in de hand
- 1335 van een toornigen tegenstander, maar toch wees ik opnieuw op zijn valsche voorstelling en zeide: "Indien u een eerlijk man bent, moogt u dat niet schrijven." Woedend vloog hij op mij toe, pakte mij bij den kraag en duwde mij aldus voor zich uit naar de wachtkamer, waar hij mij bij den dienstdoenden onderofficier aankondigde als een brutalen kerel, die geen woord meer mocht spreken.
- 1340 Met ons drieën: een Italiaan, een Duitscher en ik als Hollander, zaten we in de wacht geduldig uit te zien naar de dingen, die komen zouden. De behandeling was goed, en de wacht, die koffie en brood met worst had gereed gemaakt, deelde dat met den Italiaan, die daar reeds van 's morgens 10 uur zat en nog niets gegeten had. Om pl.m. half acht kwam de Criminal Schutzmann, Herr Lubeck, weer terug en gelastte ons, hem te volgen.
- 1345 Wij gingen por automobiel van de Place Royale naar de Rue de la Loi 6, waar de voormalige bovenkantoren van het Belgisch ministerie voor de verblijfplaats der gevangenen waren aangewezen, maar niet ingericht, want de kantoren waren gebleven, zooals de betrokken ministers die verlaten hadden. Maar wat een hopelooze janboel, wat een verwarring, wat een vernieling had daar plaats gehad. Rondom den
- 1350 ministerieelen lessenaar, een prachtig bureau ministre, zaten een zeven of 8-tal personen van allen rang en stand, en van verschillende nationaliteiten. Juist zou het avondeten aanvangen, en voor ons, nieuwelingen, werd een plaatsje ingeruimd. In een bureaustoel zat de heer Sanchez, Spaansch kasteelbewoner uit de buurt van Brussel, een deftige oude heer. Deze had zich kort geleden in 't publiek bij het lezen van de
- 1355 officieele mededeelingen van het Deutsche Gouvernement omtrent de inneming van Belgrado de opmerking veroorloofd, dat de Oostenrijkers na vier maanden van arbeid zoo'n ophef niet moesten maken van deze overwinning op zoo'n klein volk. Een Duitse hand was toen op zijn schouder gevallen en hij werd gearresteerd! Acht dagen voorarrest en acht dagen gevangenis waren het loon voor zijn onbedachtzaamheid.
- 1360 Twee stoelen, waar de zittingen waren uitgetrapt en door een plank vervangen, en vier mahoniehouten laden uit den lessenaar, waarover planken uit de boekenkast waren gelegd, diende het bonte gezelschap verder tot zitplaats. Het lofwerk der laden lag reeds versplinterd op den grond of diende een ander voor liniaal. De boeken, die geen plaats in de kast meer vonden door het ontbroken der planken, waren her en der
- 1365 verspreid en de kostbare deelen van historische en wetenschappelijke werken vonden hun weg tot zelfs in de W. C.
- De lessenaar was gedekt met dossiers uit het Ministerie, oude en nieuwe, belangrijke en onbelangrijke, bij gebrek aan borden en tafellakens. Mijn eetbord was een vel papier, de bevordering bevattende van een commandant der garde civique tot een
- 1370 hooger rang. Mijn buurman sneed zijn brood op een gewichtig en gezegeld ministerieel besluit, geteekend in naam des konings!
- Hier en daar zag ik de resten van brood, boter, worst enz. der gevangenen verdwijnen in de dossier-doozen, die met hun koperen sluitingen eertijds geheime documenten bewaarden en nu in den val van het Koninkrijk België hadden gedeeld. Vet en vies,
- 1375 zooals ze nu daar stonden, waren zij toonbeelden van verval en degradatie.
- Langzamerhand raakte ik aan deze omgeving gewend, en ik onthield mij van meer dan ééne vermaning tot de gevangen Belgen: Of ze dan zóó weinig patriot waren, om de kostbaarste archieven en boekerijen hunner regeering te vernielen zonder eenig gemoedsbezwaar? Steun bij de Duitse militairen vond ik niet; België bestond immers
- 1380 niet meer, en ook geloof ik, dat niemand hunner de beteekenis, zelfs niet de geschiedkundige, dier documenten beseftte.
- In de dagen, die nu volgden, vond ik gelegenheid eens rond te zien, wie zoo al mijn medegevangenen waren, en de redenen hunner aanhoudingen sloegen mij met verbazing. De kantoren van het Ministerie rondgaande, vond ik overal dezelfde wanorde, dezelfde
- 1385 verwoestingen, dezelfde klachten. Tot de gevangenen behoorden uit de gemeenten Perwez en St. Truien twee priesters en twee burgers als gijzelaars, omdat er, volgens de Duitschers, in deze gemeenten op soldaten geschoten was, terwijl volgens de

Naspeuringen van Paul Theelen: 31 december 1914

1390 dorpelingen door Duitschers gejaagd was op wild in den omtrek. De betaling van 25,000 franc schonk aan het viertal de vrijheid weder. Nog zaten met mij gevangen: comte du Monceau, chevalier de Wouters, en de heer Van Grootven. Zij waren zoo onvoorzichtig geweest in een auto te rijden zonder behoorlijken pas, en aangezien de heeren weigerden de gevraagde boete te betalen, moesten zij hun veroordeeling van één maand tot den laatsten dag afdoen. Nog sprak ik even gravin Marie Louise de Merode, een 1395 ranke en fijn aristocratische verschijning, ook al gedwongen gaste der Duitschers, omdat zij, verdacht van spionage, brieven had vervoerd. Deze gade van den opperhofmaarschalk des Belgischen konings, die ook in de gevangenschap van den vijand op bewonderenswaardige wijze haar adellijken naam hooghield, moest den 22en Dec. wegens gebrek aan bewijs worden vrijgelaten. Tot mijn medegevangenen bevond ik 1400 bovendien den chef van het "Gare du Nord", te Brussel, den directeur en onderdirecteur der Belgische spoorwegen en Senator Speijer.

FRANKRIJK.

Naar Parijs terug.

1405 PARIJS, 30 Dec. (Reuter.) De Banque de France is naar Parijs teruggekeerd.
BORDEAUX, 30 Dec. (Reuter.) De Raad van State is naar Parijs teruggekeerd.

ENGELAND.

Op vrije voeten gesteld.

1410 Kat Hume, de zeventienjarige, die zich zelve brieven schreef, afkomstig naar het heette van haar zuster en van een verpleegster, die bij het sterven van deze zuster, een gevolg van door Duitse soldaten gepleegde gruwelen, tegenwoordig was en die naar we gisteren meedeelden te Edinburg terecht stond, is vrijgesproken. De jury verklaarde haar schuldig, maar, beval haar in de clementie van den rechter 1415 aan en deze stelde haar vrij, omdat ze reeds een voorloopige hechtenis van drie maanden had ondergaan en op grond van haar jeugd en vroeger goed gedrag.

DUITSCHLAND.

De Keizer weer ziek?

1420 LONDEN, 31 Dec. (Reuter.) De "Daily Mail" verneemt uit Rome, dat de keizer weer ziek zou zijn. Het heet, dat zijn toestand ernstig zou zijn.

Japansche gevangenen.

1425 FRANKFORT, 31 Dec. (W. B.) Uit Stockholm wordt aan de "Frankf. Ztg." het volgende gemeld.
Russische bladen schrijven, dat Japansche krijgsgevangenen in Duitschland worden mishandeld. Vooral te Frankfort a/Main zou het bijzonder slecht met hen gaan. Zij moesten er achttien uren per dag in zoo nauwe steenen cellen doorbrengen, dat zij noch goed zitten noch liggen konden.
1430 Het in de Russische pers gelanceerde verhaal heeft blijkbaar ten doel de openbare meening in Japan te vergiftigen om daar te bewerken dat de Duitse krijgsgevangenen slechter worden behandeld.
De "Frankfurter" teekent erbij aan: Wij hebben door inlichting van gezaghebbende zijde vastgesteld, dat te Frankfort op het oogenblik in 't geheel geen Japansche 1435 krijgsgevangenen zijn geïnterneerd, behalve gevangen gewonden, die in het hospitaal hier geheel op dezelfde wijze worden verpleegd als de gewonde Duitschers. Er waren nimmer Japansche krijgsgevangenen te Frankfort onder dak gebracht. In de eerste weken van den oorlog waren hier eenige Japanners in veilige bewaring, doch deze zijn reeds lang weder allen losgelaten. Natuurlijk voldeed de behandeling in den tijd van hun 1440 arrest aan alle eischen der menschelijkheid. Wij weten dat de militaire autoriteiten in gevallen waarin geenerlei verdenking op de in bewaring gestelde (schutzhaft) Japanners rustte, zelfs alles in het werk hebben gesteld om het verblijf in gevangenschap te verlichten.

1445 Een gratieverzoek.

BERLIJN, 31 Dec. (Corr. Norden.) In het blad "Vorwaerts" pleit de bekende sociaal-democratische afgevaardigde Eduard David voor gratie aan den ter dood veroordeelden Engelschen krijgsgevangene Lonsdale. Hij wijst erop, dat het jonge mensch zich zeker slechts in opwinding heeft laten verleiden tot ongeoorloofde daden. Men moet rekening 1450 houden met de gemoedsstemming van een gevangene en daarom moet men genade schenken aan den ongelukkige, in naam van de menschelijkheid en in het belang van de Duitse gevangenen in vijandelijk land. (
Lonsdale stond terecht wegens bedreiging en handtastelijkheid tegenover den

1455 schildwacht, die met de bewaking der gevangenen belast was. Hij werd door den krijgsraad ter dood veroordeeld.)

Schulden aan Deutsche firma's.

1460 BERLIJN, 31 Dec. (W. B.) Door de Fransche vertegenwoordigers van Deutsche firma's in Frankrijk wordt een poging gedaan uitstaande posten dezer firma's in neutrale landen te incasseeren. De aandacht wordt erop gevestigd, dat betalingen, aan derden in Frankrijk gedaan, van Deutsche zijde niet als rechtmatig worden erkend. Neutrale debiteuren die dergelijke betalingen doen, stellen zich dus aan het gevaar bloot, het verschuldigd bedrag voor de tweede maal te moeten betalen.

1465 **OOSTENRIJK-HONGARIJE.**

Opstand der Hongaarsche Roemeniërs?

1470 PARIJS, 30 Dec. (Reuter.) De "Information" verneemt uit Boecharest, dat de Roemeniërs in de Abrud-bergen in Transsylvanië in opstand kwamen tegen de Magyaren, die de Roemeensche bevolking onderdrukken en de Roemeensche troepenafdeelingen steeds naar de meest bedreigde punten der vuurlinie zenden.

1475 [Natuurlijk zou men aan de zijde der geallieerden gaarne een opstand der Roemeniërs in Hongarije zien. Maar of nu daarom het bovenstaande bericht met het merkwaardige slot – hetzelfde wordt altijd van de Duitschers tegenover de Oostenrijkers verteld – geloof verdient? Voorloopig zal men goed doen het met wat voorbehoud te lezen. Red. H.]

Tegenspraak.

1480 WEENEN, 30 Dec. (Korr. Bur.) Een bericht uit Petersburg maakt melding van een opgave van een Russisch blad over het aantal tot 23 Dec. in Russische krijgsgevangenschap gemaakte Oostenrijksch-Hongaarsche officieren en minderen.

1485 Al kan men het juiste cijfer van de krijgsgevangenen niet opgeven, zoo blijkt toch alreeds duidelijk uit de ambtelijke opgaven over de vermisten, dat de Russische cijfers te hoog en vooral wat de officieren betreft bovenmatig en sterk overdreven zijn; hier en daar zijn gewonden en zieken meegerekend en aspirant-officieren voor officieren gerekend.

De Oostenrijksche intendance.

1490 VENETIË, 30 Dec. (Reuter's bijz. dienst.) Een treffend bewijs van de armoede der Oostenrijksche intendance levert de officieele oproep der reservisten van den landstorm, waarin de mannen worden aangemaand een complete uitrusting van warme kleeven (sokken, ondergoed, winterjas enz.), eetgerei en voor drie dagen voedsel mee te nemen.

Versterkingen in Trente.

1495 VENETIË, 30 Dec. (Reuters bijz. dienst.) Uit Verona wordt gemeld, dat de werken voor de versterkingen in Trente ijverig worden voortgezet. Aan de arbeiders wordt, ten einde over voldoende arbeidskrachten te kunnen beschikken, tien kronen per dag betaald.

1500 **RUSLAND.**

Duitsch bezit in Russisch Polen.

PETERSBURG, 30 Dec. (Reuters bijz. dienst.) De gasfabriek te Warschau, eigendom van een Deutsche maatschappij, is geannexeerd en aan de stad overgedragen.

1505 **TURKIJE.**

Officieele Russische berichten.

1510 PETROGRAD, 31 Dec. (R. T. A.) Rapport van den generalen staf van het Kaukasische leger:
Het gevecht te Sary Kamiesj met sterke Turksche strijdkrachten duurt voort.
Ons artillerievuur joeg een sterke Turksche colonne uiteen, die vluchtte na de helft van zijn troepen verloren te hebben.
Een gedeelte van de Turksche strijdkrachten concentreert zich nabij den pas Jalamis-Dsjamsky en marcheert in de richting van Ardagan.

1515 **DENEMARKE.**

Deensche schepen opgebracht.

BERLIJN, 31 Dec. (Corr. Norden.) Te Kopenhagen heerscht naar aanleiding van de opbrenging door de Engelschen van twee stoomschepen der vereenigde stoomvaart maatschappij tusschen IJsland en Denemarken groote opwinding. De schepen kwamen

1520 rechtstreeks van IJsland met producten en paarden; deze laatsten werden op bevel van de Engelsche overheid aangehouden. Dit optreden wekt groote verbazing, omdat in Denemarken een uitvoerverbod van paarden bestaat, dus de paarden niet naar Duitschland kunnen worden gezonden. Het ministerie van buitenlandsche zaken verzocht de Engelsche regeering om opheldering.

1525

ZUID-AFRIKA.

Duitschers en Oostenrijkers.

1530 PIETER MARITZBURG, 31 Dec. (Reuter.) In het gevangenkamp ontstond in den Kerstnacht ruzie tusschen Oostenrijkers en Duitschers; de laatsten verweten den Oostenrijkers dat hunne landgenooten zoo slap optraden tegen de Russen. Dit veroorzaakte woede bij de Oostenrijkers, - een vechtpartij ontstond, waarin aan beide zijden een aantal personen werden gewond. De wacht moest te hulp geroepen worden om den strijd te doen eindigen.

1535 **Rebellen en loyalisten.**

PRETORIA, 30 Dec. (Reuter's bijz. dienst.) Er werden ons bijzonderheden bekend over een gevecht, dat plaats had op 22 December tusschen een rebellen-commando, onder bevel van Maritz en Kemp en een afdeeling loyalisten. Het gevecht had plaats nabij Schuitdrift. De rebellen waren ongeveer 800 man sterk; zij hadden vier veldkanonnen en vier maxims. Onder leiding van Maritz en met Kamp als onderbevelhebber deden zij een aanval op de loyalisten bij Waterhol, zeventien mijlen zuidelijk van Schuitdrift, en 44 mijlen westelijk van Kakamas. De loyalisten telden 480 man, onder wie afdeelingen uit Britstown, Murraysburg, Kenhardi, Cradock, Kakamas, en enkele ruiters uit Graaf Reinet, benevens een afdeeling der Prins Alfred-garde met twee maxims. Deze

1540 afdeelingen kregen last enkele punten te bezetten. Een patrouille van het Kenhardicommando rukte in den morgen van 2 December vooruit in de richting van Schuitdrift, en kreeg daar voeling met den vijand; ongeveer 250 man van de Cradock-, Murraysburg-, Britstown- en Kakamas-commando's gedroegen zich zeer dapper en behielden hunne stellingen, evenals de Graaf Reinet-ruiters en de Prins Alfred garde. Dit stelde majoor Breedt in staat gedurende eenigen tijd krachtig tegenstand te

1545 bieden, maar vreezende voor omsingeling, werd majoor Breedt genoopt terug te trekken over een afstand van drie of vier mijlen. Gedurende dien terugtocht werden 24 man van het Cradock-commando gevangen genomen, door de rebellen. Inmiddels was, ingevolge een dringende boodschap, kapitein Bronkhorst opgerukt met 120 man; hierdoor werd Breedt's macht weer aangevuld. Een hevig gevecht ontstond. Maritz en Kemp poogden herhaaldelijk de loyalisten om te trekken, maar telkens werden zij teruggedreven. Bij het vallen van den avond trokken de rebellen naar Waterhol terug.

1550 De loyalisten hadden een gesneuvelde en twee gewonden. Twee en negentig man werden gevangen genomen, en een maxim, die vooraf onbruikbaar was gemaakt, 80.000 patronen, een ambulance en 26 leege wagens werden buitgemaakt. (Door wie, blijkt uit het telegram niet duidelijk.)

VEREENIGDE STATEN.

1565 **De nota van de Vereenigde Staten.**

LONDEN, 31 Dec. (Reuter.) De "Daily Mail" verneemt uit New-York: De verzending van de Amerikaansche nota werd verhaast door de uitvaardiging van een nieuwe Engelsche bepaling, waarbij hars en terpentijn, welke de Duitschers gebruiken bij de vervaardiging van een nieuw soort bom, tot contrabande zijn verklaard. De Britsche consul onderzocht verschillende balen katoen, aan boord van het stoomschip "City Macon" en voor Bremen bestemd, met Röntgenstralen of er ook contrabande in verborgen was.

De rechten der neutralen.

1575 In de "Times" vinden wij een telegram van den correspondent van dit blad te Washington met een meer uitvoerig overzicht, dan het ons door Reuter gezondene, van de nota door de Vereenigde Staten tot de regeering te Londen gericht in zake de behandeling van den handel der Vereenigde Staten door Groot-Britannië en zijn bondgenooten.

1580 Dit is de tweede nota van de regeering der Vereenigde Staten tot de Engelsche regeering gericht betreffende de Britsche contrabande-politiek.

1585 In de eerste nota, in het begin van November verzonden, werd geprotesteerd tegen de wijze van behandeling van neutrale schepen naar neutrale havens bestemd en werd verklaard, dat Engeland alleen zulke schepen kon opbrengen, indien bewijzen werden gevonden voor het vervoer van contrabande bestemd voor den vijand, dat men geen recht

had schepen naar een haven op te brengen voor onderzoek en dat als er verdenking van smokkelarij bestond ten aanzien van zekere waren, dat een zaak was die door Groot-Britannië moest worden geregeld met de neutrale naties, die van heruitvoer werden verdacht.

- 1590 De tweede nota is veel sterker. Zij bevat niet alleen een herhaling van het protest tegen de aanhouding van schepen, maar brengt vele nieuwe grieven naar voren en waarschuwt de Britsche regeering ernstig, dat de ontstemming in de Vereenigde Staten over wat wordt beschouwd als een ongeoorloofde inmenging in den wettelijken buitenlandschen handel, reeds zeer groot is.
- 1595 De nota begint met de verklaring, dat de vertoogen gedaan worden in een vriendschappelijken geest, maar dat de Vereenigde Staten het 't best achten openlijk te spreken, daar zwijgen zou kunnen worden beschouwd als instemming met een politiek, die de rechten van Amerikaansche burgers schendt. Er is een toenemende overtuiging, zoo wordt in het telegram aan de "Times" gezegd, en een overtuiging die zeker niet
- 1600 onrechtmatig is, dat de tegenwoordige Britsche politiek rechtstreeks oorzaak is voor de depressie in menige Amerikaansche industrie. Schadevergoeding voor in beslag genomen ladingen maakt het kwaad niet geheel goed, daar de groote moeilijkheid is het moreele effect op den Amerikaanschen uitvoerhandel, welks toestand zoo is geworden dat een verklaring van de opvattingen
- 1605 der Amerikaansche regeering noodig is, opdat de Britsche regeering volledig moge zijn ingelicht over de houding der Vereenigde Staten jegens de door de Britsche autoriteiten gevolgde politiek. De Vereenigde Staten achten zich gerechtigd inlichting te vragen over de wijze, waarop de Britsche regeering zich voorstelt haar politiek uit te voeren, opdat zij de
- 1610 noodige stappen kunnen overwegen ter bescherming van de rechten der Amerikaansche burgers, ter vrijwaring van deze nu ernstige verliezen. De regeering der Vereenigde Staten, aldus vervolgt de nota, was eerst geduldig, begrijpende dat de Britsche regeering de handen vol had, maar vijf maanden zijn nu verlopen en er is geen belangrijke verbetering van den toestand gekomen. De
- 1615 Amerikaansche regeering wil niet strijden over de Britsche contrabande-lijst, hoewel zij meent, dat over enkele artikelen verschil van meening mogelijk is. Maar de Amerikaansche regeering komt op tegen de behandeling van conditioneele contrabande op gelijke wijze als absolute contrabande, met name tegen de maatregelen genomen tegen
- 1620 Amerikaansche verschepingen van voedingsmiddelen naar neutrale landen in gevallen, waarin er geen positief bewijs was dat de ladingen voor het Duitsche leger waren bestemd. Gewezen wordt op lord Salisbury's verklaring, dat voedingsmiddelen conditioneele contrabande zijn en verklaard wordt, dat de Amerikaansche verschepers zich hierop mochten beroepen. De nota wijst er op, dat de betrekkingen tusschen neutrale landen, die van vrede en
- 1625 normale tijden zijn, niet die van oorlog. Herinnerd wordt aan Britannië's kampioenschap voor de vrijheid der zee voor den neutralen handel in vroegere tijden en de hoop wordt uitgesproken, dat Engeland, nu het zelf oorlogvoerende is, den ernst van zijn herhaalde bemoeielijking der neutralen zal inzien. De nota wijst er op, dat het bewijs van de vijandelijke bestemming der lading bij het onderzoek op zee moet
- 1630 blijken en dat schepen niet op bloote verdenking naar een haven der oorlogvoerenden mogen worden opgebracht. Een der ernstigste klachten betreft de behandeling van Amerikaansche koperladingen. Er wordt opgewerkt dat Engeland niet op gelijke wijze verschepingen van dezelfde artikelen naar de Scandinavische havens en naar Italië behandelde. Hoewel Italië een
- 1635 uitvoerverbod van koper uitvaardigde, werden koperladingen van Italië aangehouden, terwijl die naar Scandinavië geen overlast ondervonden. Ook komt de Amerikaansche regeering er tegen op, dat verschepingen aan order inplaats van aan een bepaald geconsigneerde als verdacht worden beschouwd. In alle gevallen rust de bewijsvoering op den oorlogvoerende.

1640

AVONDBLAD. Tweede Blad.

Van Dag tot Dag.

Herleving na den oorlogswinter.

- 1645 Wat mij vaak het meest aantrekt in de buitenlandsche dagbladen, die onder mijn oogen langs glijden, zijn de gedeelten van brieven der strijdende militairen, welke hun verwanten openbaar maken. Hoe leert men kloek, mannen kennen! Ze worden ons vriend. En sommigen zijn moedige jonge wijsgeeren!
- 1650 Dit dacht ik heden toon ik den brief las, dien een Fransch officier in de loopgraven aan zijn vader schreef:
- "Wat wij aangaat, dit leven bekomt mij bijzonder wel en ik ben nog zoo sterk als een

paard. Wanneer ik vijf minuten vrij heb slaap ik waar ik maar kan. Vind ik ergens water, waarvan ik zeker ben, dan drink ik. Wanneer ik weet dat het voedsel voor morgen is aangekomen, dan eet ik wat overbleef van dat van gisteren.

1655 "Ik geloof niets van wat men mij vertelt. St. Thomas was een klein kind bij mij vergeleken. Ik help anderen opgeruimd te blijven, door mijn eigen blijmoedigheid te handhaven. Ik ben geheel een ander man geworden. Ik leef, zonder te pogen het waarom en het hoe van alles te overdenken. Poog hetzelfde te doen. Dit alles zal juist zoo lang duren als het duren moet. Ik wil mij om niets bekommeren en intusschen doen wat ik doen moet. Dit herhaal ik u telkens als ik schrijf, om u hetzelfde te helpen doen."

1665 Ik vind dit een heerlijken brief. De Fransche officier duidt met een paar woorden de ware wijsbegeerte aan voor hen, die in een voortdurend gevaar verkeerden, dat ze te ondergaan hebben, of ze willen of niet. Bekommer u niet over wat gij niet verhelpen kunt. Wees blijmoedig en help allen om u heen, zoowel als den vader te huis, om eveneens blijmoedig en hoopvol te blijven. Doe wat gij te doen hebt en wees gereed voor al wat u gebeuren kan.

1670 Mijnheer de Fransche officier, gij hebt als wijsgeer reeds een discipel gemaakt! Ik zal pogen steeds naar uw voorschrift te handelen.

Daarom ga ik nu dadelijk zoeken naar wat anderen en mij zelf blijmoedig maken kan bij 't begin van het nieuwe oorlogsjaar.

En al zoekend vond ik al dadelijk dit:

1675 Als ik opmerk hoe de gevaren van den oorlog van een Fransch officier een glimlachenden wijsgeer gemaakt hebben, "qui prend tout doucement les choses comme elles sont" en die de ware woorden weet te vinden om met moed en hoop de zijnen te bezielen, dan gevoel ik mij overtuigd dat de mij zoo dierbare Fransche letterkunde, die een weinig aan uitputting van krachten scheen te lijden (anarchisme is van zulke tering het eerste verschijnsel) herleven zal en een nieuwen bloeitijd zal te gemoet gaan.

1685 Ik herinner mij een stuk dat Gaston Deschamps eens in de Temps schreef, waarin hij de hoop op zulke herleving uitdrukte. Hij zeide het volgende dat ik destijds overschreef:

1690 Toute une jeunesse va, d'un élan unanime et d'un mouvement cordial, vers une littérature neuve ou renouvelée qui trouvera dans le respect de nos traditions intellectuelles et de nos disciplines morales, un surcroît de force et de vie. On est las, un peu partout d'une certaine anarchie mentale, qui, favorisant toutes les veuleries, ne profiterait, en somme, qu'aux médiocres. Après tant de déraison vagabonde, en aspire à l'état raisonnable ou l'opinion publique pourra remettre enfin.

Chaque chose en sa place et chaque homme à son rang.

1695 La tâche sera rude. Tout a été bouleversé. Combien d'années faudra-t-il pour réparer les dommages causés par l'incohérence des uns, par l'indifférence des autres, dans le tohu-bohu d'idées contradictoires, d'étiquettes baroques, de boniments forains et de réclames énormes lui de tous les côtés à la fois sollicitent notre fantaisie désemparée?"

1700 Gaston Dechamps meende reeds licht te zien. Meer verlangen naar orde, naar zelfbedwang merkte hij op. "La nostalgie de l'ordre est une des plus honorables passions de la génération nouvelle", zeide hij, maar hij was tevens overtuigd dat deze nieuwe richting der geesten "ne pourra être réalisé que par un accord de volonté passionnées."

1705 Welnu, die algemeene hartstochtelijke wil voor het Vaderland is er nu! De tucht van het zelfopofferend dienen en lijden, de voortdurende opoffering van het leven aan plicht en ideaal, de groote ernst van al wat men ziet en ondervindt, zullen van nu af de groote krachten van emotie en geestdrift wekken, welke het genie van het Fransche volk kenmerken.

1710 Mijn geloof in een heerlijken opbloei der Fransche letterkunde na dezen oorlog is gewekt door al de brieven welke ik las aan *the old folks at home* van Fransche militairen, maar vooral door het zelf bedwang, de eenvoudige, moedige plichtsvervulling, den soberen maar bezielenden ernst, dien de Fransche soldaten en het geheele Fransche volk toonen.

1715 Waarschijnlijk zullen ook Engelsche en Duitsche letterkunde kracht putten uit dezen oorlog. Maar ik ben er niet zoo zeker van als ik dit ben van de Fransche renaissance.

Want er is een wonder gebeurd. Onder de Franschen vond ik geen zelfverheerlijking, geen geschwadronneer met groote woorden, geen opgeblazen taal.

1720 Wanneer er een einde komt aan den voortdurenden staat van onzekerheid waarin Frankrijk na 1870 gehouden werd – nooit zeker zijnde wanneer opnieuw oorlog zou worden verklaard – zal men moedig en hoopvol weder gezinnen stichten! Het land heeft nieuwe zonen noodig. De ontvolking van Frankrijk zal een einde nemen. Het

1725 natuurlijke, ouderwetsche familieleven van den man, die *l'art d'être père* leert zoowel als *l'art d'être grand-père*, zal een frissche, krachtige letterkunde in het leven roepen. De mannen zullen één worden met elk opgroeiend geslacht door hun zonen en dochters, met wie ze het leven van hun tijd medeleven. Wanneer een verzekerde vrede zegenend nederdaalt en dus de groote angst voor de toekomst is weggenomen, zal men voor groote gezinnen, die de kracht van een volk zijn, niet terugschrikken. En

1730 met het oog op de kinderen zal men niet in verandering van regeeringsvorm, maar in zuivering van binnenlandsche staatkunde en zeden het heil van het volk zoeken.

In plaats van *la Gloire* hebben de Franschen nu in den oorlog *le Devoir* ten troon geheven. Ze zijn ernstig en vastbesloten en ze handhaven met groote karakterkracht tucht in hun doen en laten gelijk Cromwell'e soldaten deden. Op zulken bodem zal het idealisme der oude Kelten, zal de godsdienstige bezieling, die de Fransche Kathedralen stichtte, zal de edelmoedige geestdrift der Fransche dichters zoowel als *l'esprit gaulois*, zich doen gevoelen om opnieuw bloesems en vruchten te dragen.

1735 Ik heb er een voorgevoel van. Ik geloof er in. Ik voorspel een verjongde Fransche kunst, een vernieuwde Fransche letterkunde, die ook in godsdienst weder een machtige beweegkracht voor dichters en denkers vindt.

Voorwaar, de brief van den Franschen officier is eengoed afscheid van het oude jaar en een flinke beweegkracht om het nieuwe moedig te beginnen.

1745 Voor ieder kan tot troost en opwekking zijn de gedachte, dat, als wij allen de hand aan den ploeg slaan, uit de vernietigde oude wereld een nieuwe en betere kan voorkomen.

Onze Nieuwjaarsgroet aan elkander kan zijn:

1750 "Bekommer u niet te veel over datgene waaraan ge toch niets veranderen kunt, en doe intusschen al wat gedaan moet worden. Wees blijmoedig en help dus anderen blijmoedig en hoopvol te zijn".

Laat ieder onzer pogen onzelfzuchtig te leven en te streven voor het welzijn van geheel het volk, in het jaar 1915. Misschien is dit nieuwe jaar wel het eerste van een groot en weldoend tijdperk. Na lijden komt vaak verblijden!

1755

Nederland en de oorlog.

Vluchtelingen.

Men schrijft ons uit Vlissingen:

1760 In de huisvesting en verzorging van de vluchtelingen alhier is een groote verbetering gebracht door het in gebruik nemen van twee der vier nieuwe loodsen, die op de Nieuwe Markt zijn gebouwd. Er zijn thans vier loodsen voor huisvesting, maar bovendien een vijfde, die voor eetvertrek is ingericht. Al deze loodsen zijn voorzien van een asfaltbedekking en de muren zijn van binnen met asbest bekleed.

1765 Wij hebben Woensdag onder leiding van den van Rijkswege aangestelden directeur, den heer F. G. Th. Pahud de Mortanges, het aldus ontstane kamp bezichtigd. Ons eerste bezoek gold de eetzaal, waar plaats is voor 625 personen. Flinke banken en tafels zijn er geplaatst en toen wij er waren werd er net druk gedweild, want zindelijkheid, orde en onderlinge verdraagzaamheid zijn hier eerste vereischten. In een hoek der zaal zijn ruimten afgenomen voor een kantoortje voor den directeur en voor een spreekkamertje voor den dokter, den heer Van Eijk. In dezelfde loods bevonden zich

1770 nog de groote keuken, die door een raam met de eetzaal in verbinding staat, een vertrek voor het wasschen van de kleeren en het magazijn. De andere loodsen zijn alle verdeeld in ruimten van drie meter breed, die door houten schuttingen zijn gescheiden en die berekent zijn voor vijf personen. Totaal kunnen er in het kamp 1200

1775 ondergebracht worden, thans zijn er ruim 250, maar nog Woensdag zouden er 100 bijkomen.

Het geheel maakt een zeer goeden indruk en is er op berekend, dat het verblijf van al deze Belgen alhier nog lang kan duren. De directeur deelde ons nog mede dat hij zelf het eten en ook de koffie proeft alvorens het wordt uitgedeeld.

1780

Kunst op de forten.

Het Amsterdamsche Strijkkwartet (de heeren Zimmermann, Herbschleb, Herman Meerloo en Fritz Gaillard) heeft in gezelschap van Henriëtte Roll op het Kwakelfort een

1785 kamermuziekavond gegeven. Vertolkt werden twee Kwartetten (v. Beethoven G-dur op. 18 No. 2 en Dvòrak Es-dur op. 51.) Tusschen de kwartetten speelden Henriette Roll en Louis Zimmermann de C.mol-sonate van Grieg en het Andante uit Mendelssohn's Vioolconcert.

Belgische officieren.

1790 Een zestal Belgische officieren, sedert 11 October op eerewoord te Amersfoort, hebben dit teruggevraagd en zijn Woensdagavond naar Urk vertrokken, waar zij worden geïnterneerd.

Amsterdam en de Oorlog.

1795 **Kosteloos onderwijs aan Belgische kinderen.**

Het Comité der "Belgische School te Amsterdam" (Van Ostadestraat 101) verzoekt ons te willen bekend maken, dat het beoogt te dezer stede een kosteloze inrichting voor onderwijs in het leven te roepen naast de reeds bestaande betalende school. Aanvragen tot eventueele inschrijving van leerlingen gelieve men te richten tot den voorzitter, den heer mr. Alberik Desarte, Heerengracht 113, Amsterdam, met wettiging der aanspraak op kosteloosheid en opgave van den leeftijd van het kind en de door deze in België laatst bezochte klas.

Laatste Berichten.

1805 **OORLOG.**

OOSTENRIJK-HONGARIJE.

Dagorder voor leger en vloot.

1810 **WEENEN**, 31 Dec. (W. B.) De keizer vaardigde de volgend dagorder uit voor leger en vloot:

Sedert vijf maanden van het ten einde spoedende jaar voert de monarchie een aan u en uwe trouwe bondgenooten opgedrongen oorlog tegen talrijke en machtige vijanden. Bij het terugzien op de standvastigheid en hardnekkigheid en op de strijdlust en buitengewone dapperheid van mijn leger en vloot, wordt het vertrouwen gewekt, dat in het nieuwe jaar de Oostenrijksch-Hongaarsche zee- en landmacht ook de grootste moeilijkheden, welke de oorlog aan hun militaire bekwaamheden mogen stellen, met eere zullen doorstaan tot welzijn van het vaderland.

1815 Met deemoedige dankbaarheid herdenk ik de velen, die op het bloedige slagveld het leven lieten voor onze rechtvaardige zaak.

1820 Met de hartelijkste waardeering zend ik en groet aan mijn dapperen, in de hoop, dat het nieuwe jaar hen met Gods hulp de overwinning moge brengen.

BEURS EN NIJVERHEID.

De Zuid-Amerikaansche industrie en de oorlog.

1825 Aan de "Voss. Ztg." wordt door een Hamburgsch exporthuis geschreven dat einde November door een correspondent in Montevideo gemeld werd, dat aldaar voor Fransche en Engelsche rekening reusachtige bestellingen waren gedaan voor wollen dekens, zadels, laarzen en andere leveranties voor de legers te velde. In Buenos Ayres zijn eveneens groote bestellingen gegeven. Een der weverijen heeft haar geheele productie tot Maart 1915 op deze wijze geplaatst.

De New-Yorksche Beurs.

1835 De fondsenmarkt opende kalm doch prijshoudend. In verband met den a.s. feestdag was er weinig belangstelling. Hernieuwde aanvallen van baissiers en geruchten van buitenlandsch aanbod, brachten een daling te weeg, die echter later tot staan kwam door dekkingskopen en eenige vraag naar nijverheidswaarden.

In den middag was de markt lusteloos en onzeker en in den namiddag kalm met uitsluitend handel van beroepsspeculanten.

1840 Steels werden vaster gestemd en een gunstiger rapport van Iron age. Het vlas was lusteloos. Obligatie kalm, omzet \$1.072,000.

In Januari zal \$261 millioen noodig zijn voor betaling van rente en dividend. De Delaware & Hudson heeft een jaarlijks dividend van 9 pct. aangekondigd betaalbaar per kwartaal.

1845 De Pittsburgh Cincinnati Chicago en St Louis heeft een halfjaarlijksch dividend van 2½ pct. op de pref. aandeelen aangekondigd, makende voor het afgelopen jaar totaal 4 pct.

Met betrekking tot het dividend op de gewone aandeelen is nog niets vastgesteld. De Western Mary land heeft plannen in voorbereiding betreffende de afscheiding van haar eigendommen.

1850

Een Mongoolsche Bank.

Blijkens de statuten van de Mongoolsche Rank die dezer dagen door den Russischen minister van financiën zijn goedgekeurd, heeft de Mongoolsche regeering aan de bank eene concessie verleend van 50 jaar, na afloop waarvan de Mongoolsche regeering de bank kan overnemen. Van de jaarlijksche winst komt 15% aan de Mongoolsche regeering. De bank heeft het uitsluitend recht voor het sluiten van hypotheken. Het hoofdkantoor is gevestigd te Petrograd met een bijkantoor Urga.

1855

Uit de Vereenigde Staten.

1860 Uit Pittsburg wordt d.d. 28 Dec. gemeld, dat de handel in gietijzer gedurende de afgelopen week stil was, doch de stemming prijshoudend. Eenige matige verkoopen worden geboekt op het prijsniveau der vorige week. De orders voor staal nemen toe ten gevolge van bestellingen voor oorlogsmaterieel, alsmede van de spoorwegtariefbeslissing. Vele fabrikanten voorspellen voor de volgende maand eene prijsverhoging. Verder wordt verwacht dat de onafgewerkte orders der Stoeel Corporation over December eene vermeerdering te zien zullen geven in vergelijking met de vorige maand, daar de geboekte orders meer dan 500.000 ton hebben bedragen. Voorts wordt beweerd dat de capaciteit van alle fabrieken gedurende de laatste twee weken aanmerkelijk is toegenomen.

1865

1870

Buitenlandsche Handelscijfers.

De waarde van den uitvoer van Rusland bedroeg aan het begin van het jaar tot en met 18 Nov. rbl. 838 millioen tegen rbl. 1217 millioen in de overeenkomstige periode van het vorig jaar en die van den invoer rbl. 782 millioen tegen rbl. 1069 millioen. Uit eene vergelijking van de cijfers tot einde October blijkt dat de uitvoer in den laatsten tijd geheel stilstond.

1875